విడిప్రతిక ౧అణా

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper
for H E H The Nizam's Dominions
HYDERABAD - Deccan

103212

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును.

సం॥ చందా ౬ రూ. | Thursday 22—8—1935 | అర్ధ సం॥ చందా ౩ రూ.

సంపుటము ౧౦. | త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | Vol. 10
సంచిక ౩౦. | శాలి ౧౮౫౭ శ్రీ యువ సం॥ శ్రావణబ. ౯ గురువారము ౧౫ మెహర్ ౧౩౪౪ ఫ. | No. 30.

చతుర్థ నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర మహాసభకు ఆహ్వానము

కరీంనగరముజిల్లా ప్రముఖుల ప్రయత్నములు

కేంద్రసంఘముతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు

(స్వకీయ విలేఖరి)

సిరిసిల్ల; ౧౦-౧౧-౪౪ఫ:—

వారము దినముల నుండి చతుర్థాంధ్ర మహాసభను సిరిసిల్లకు ఆహ్వానించు విషయమై తీవ్రముగా నాలోచనలు జరుగు చుండెను. ఆంధ్రోద్యమము నెడ గాఢాభిమానము గలవారిని ౯-౧౧-౪౪ఫ. తేదిని సిరిసిల్లలో సమావేశపరచుటకు నిశ్చయింపబడియుండెను. తదనుసారము నిన్న సాయంకాలము ౫ గంటల సమయమున ఆంధ్రాభిమానులు సమావేశమైరి. సమావేశములో పాల్గొనిన వారందరును మిగుల సభిమానముతోను, శ్రద్ధతోను విచారించి నిజాం రాష్ట్రాంధ్ర చతుర్థాంధ్ర మహాసభను సిరిసిల్లకు ఆహ్వానించుటకై నిశ్చయించిరి. ఈ సమావేశములో నీక్రిందివారు పాల్గొనిరి. శ్రీయుతులు కోడిమేల భూమయ్య వకీలుగారు, లక్ష్మణ్ రావు వకీలు గారు, జె రామరావు వకీలుగారు, ఆర్. అనంతరావు వకీలుగారు వేణుగోపాల్ రావు వకీలుగారు, కొండల్ రావు వకీలు గారు, ఆచి నృసింహాచార్యులుగారు, డాక్టర్ భూపతిగారు, బి. ఎల్లారెడ్డిగారు, వెంకటేశంగారు. ఇంక కొందరుగూడ పాల్గొనిరి.

దీర్ఘముగా నాలోచించిన పిమ్మట ఈ క్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను:—

(౧) ఈ సంవత్సరము జరుపబడనున్న నిజాంరాష్ట్ర చతుర్థాంధ్ర మహాసభను సిరిసిల్లకు ఆహ్వానించుటకు తీర్మానించుచున్నాము.

(౨) ఆహ్వాన సంఘ స్థాపనకై తీర్మానము నేర్పాటును గావించుటకును ఆహ్వాన సంఘ స్థాపన మగువంతవరకు కేంద్ర సంఘముతో నుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుటకును ఈదిగువ సభ్యులుగల సంఘము నేర్పాటు చేయుచున్నాము

(౧) శ్రీయుత కోడిమేల భూమయ్య వకీలు గారు, సిరిసిల్ల; అధ్యక్షులు.

(౨) శ్రీయుత జె రామరావు గారు, వకీలు సిరిసిల్ల

(౩) శ్రీయుత వేణుగోపాల్ రావు గారు వకీలు

(౪) శ్రీయుత ఆర్ అనంత రావు గారు వకీలు, సిరిసిల్ల

(౫) శ్రీయుత బి. ఎల్లారెడ్డిగారు, గాలిపల్లి.

పై తీర్మానముల నాధారము జేసుకొని పై సంఘము అప్పుడే కార్యాచరణకు గడంగినది. ఈ విషయమును గూర్చి కేంద్రసంఘమునకు వ్రాయబడినది. కేంద్ర సంఘమునుండి యంగీకారము వచ్చిన వెంటనే ఆహ్వానసంఘ స్థాపనకై ప్రయత్నములు జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

నిన్నటి దినము సమావేశమైన మహాశయులు కనపఱచిన యుత్సాహాభిమానములు వర్ణనాతీతముగా నుండెను. వీరేకాక యీతాలూకాలో నింక కొందరు అభిమానులు గలరు. వారు గ్రామములలో దూరమున నుండువారు గాన వారిని విచారించుటకు వీలుగలుగ లేదని తెలియుచున్నది ఐనను ఈసదుద్యమమునకు వారు సర్వ విధముల తోడ్పడ గలరని యాశింపబడుచున్నది.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముకలవారెవరైనా గలరా?

జవాబు మీభార్యలకిందు, నాకు వ్రాయవలసి

స్వాతంత్ర్య తత్వమునుగూర్చి జార్జి బెర్నార్డ్‌షాగారి రేడియో ప్రబోధము

సోదరీ సోదరులారా! నేడురాత్రి నేను స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి మాటలాడుటలో మామూలు ప్రాతిపదికనంతను మరల యేకరువు పెట్టుటకు నాకు తీరుబడి లేదు.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గల మనుష్యుడనగా నేమియర్థము! తనకిష్టమైన పనిని ఎప్పుడైనను, యేస్థలమునందైనను చేయుటయును, యిష్టములేనిచో చేయకుండుటయును స్వేచ్ఛగలవాడే. అట్టి మనుష్యుడొక్కడును యీ కాలములో లేడు. ఏకాలమందునుగూడ నుండడు.

మనకిష్టమున్నను లేకపోయినను మన జీవితకాలములో మూడవవంతు కాలమును నిద్రలో గడపక తప్పదు. స్నానము చేయుట, మాసిన బట్టలను విప్పుట? తాజా బట్టలను కట్టుట యీ పనులకు రెండుగంటలు పట్టును. తినుటయును త్రాగుటయును మరిరెండు గంటలుపట్టును. ఒక స్థలమునుండి మరియొక స్థలమునకు పోవుటకు గూడ రెండుగంటలు పట్టును. ఈరీతిగా ఆరు గంటలు నిత్యకృత్యములక్రింద ప్రతి దినమును వ్యయమగుచుండును. వేలకొలది నౌకరులుగల గొప్పరాజైనను, భార్యతప్ప మరెట్టి నవుకరులును లేని కూలివాడైననుగూడ యీ నిత్యకృత్యముల నతిక్రమింపజాలడు. మనమందరము వీటికి దాసులమే. స్త్రీలకు బిడ్డలను కనుటయు, మరియొక దుర్భరతరమునగు దాస్యము గూడ నున్నది. స్త్రీలు బిడ్డలను కననిచో ప్రపంచమున మనుష్యులుండరు.

ఇవిసహజములును అనుల్లంఘనీయములునైన నిత్యకృత్యము లగుటచే వీటిని మనము మాన వీలులేదు. వీటినిమిత్తము మరికొన్ని పనులుగూడ మనము మాన వీలులేదు. వీటినిమిత్తము మరికొన్ని పనులుగూడ మనము చేయవలసి వచ్చుచున్నది మనము తిండితినవలెను గాన ఆహార పదార్థములను సమకూర్చుకొనవలెను మనము నిద్రించవలెను గాన మనకు యిండ్లు, గదులు, కుంపటులు, వాటిలోనికి బొగ్గు, మంచములు, పరుపులు యివన్నియును కావలెను. మనము వీధులవెంట నడువవలెను గాన దిగంబరులముగా నుండగూడదు. అందులకు మనకు బట్టలుకావలెను. ఆహార పదార్థములను మనుష్యులే నిర్మించగలరు. అటుల కొందరునిర్మించినచో మరికొందరు దొంగిలించెదరు. కొన్ని టికలు కష్టపడి తేనెను తయారు చేయును. మనుష్యులు దానిని దొంగిలించెదరు. మనము ఒకస్థలమునుండి మరియొక స్థలమునకు పోవుటకు వలన నడచి వెళ్లజాలకపోయినచో మనము గుఱ్ఱములను మనకు బానిసలనుగా చేసికొనెదము. మనము తేనెటీగ తేనెను, గుఱ్ఱము యొక్క స్వాతంత్ర్యమును దొంగిలించుటయేకాక మనుష్యులలో స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు మొదలైనవారి సొత్తులను గూడ దొంగిలించెదము, దీనికి పశుబలము, కుతంత్రము, మోసము మొదలైన వాటిని మన ముపయోగించెదము; లేదా వారు మననిమిత్తము తమ స్వాతంత్ర్యమును వదలుకొనుట వారికి తమ ముఖ్య కర్తవ్యమని బోధించెదము.

ఒక మనుష్యుడుగాని ఒక సంఘముగాని మనపైని అధిక్యమును బడయుటకు మన మవకాశము నిచ్చినచో ప్రకృతికి బానిసలుగా వారు చేయవలసిన పనులలో యితరుల చేత చేయించుటకు వీలైనవాటి నన్నింటిని మనచేత చేయించెదరు. ఒకడు తన కుటుంబమును మాత్రమే పోషింపవలసియున్నచో ఎట్టి కష్టమును లేకుండ రోజుకు మూడు నాలుగు గంటలు పని చేసిననే చాలును. అతడు పరాధీనుడైనచో రోజుకు పదునైదుగంటలు చాల కష్టపడి పని చేయవలసివచ్చును. ఈరీతిగా ఒకడు మరియొకనిని తనకు బానిసనుగా చేయకుండ కాపాడుటయే ధర్మప్రభుత్వముల కన్నిటికి ప్రధాన కర్తవ్యమై యున్నది కాని యిపుడున్న ప్రభుత్వములలో చాలభాగము దీనికి విరుద్ధముగానే పని చేయుచున్నది వారు మనకు బానిసత్వమును విధించెదరు పైగా దానినే స్వాతంత్ర్యమందురు. వనయజమానుల దురాశను గూడ వారు నిరోధించెదరు కాన ఆరీతిగా మన

[౧౨-వ పేజి చూడుడు]

అశోకుడు

"హృదయముగల అశోకునికే
లొంగినదిగాని............
నేధీరుడనని విఱ్ఱవీగు
చంద్రగుప్తుని లొంగిచ్చెనా
ఆంధ్రభూమి?
ఎవరైనగుర్తించిరా,
యీ ఆంధ్ర రాజనీతిని?"

అదెట్టి హృదయమో, దానికి ఆంధ్రభూమి లొంగినదెట్లో ఈచిన్న చారిత్రకకథ వివరించుచున్నది.

ప్రపంచ విఖ్యాత వ్యక్తి—గొప్ప న్యాయవాది కాగల మేధావి—భారతమాత ముంగిలి ముత్యాలలోని ఒక గొప్ప పతకము—ఆమె కిరీటపు వెలలేని మణియో—అగు ప్రియదర్శి.... అంతటియున్న అసాధారణ చరిత్ర కారుడు కాగల భారత పుత్రుడు... నెహ్రూ జవహర్‌లాలు "—నేను రాజుల, రారాజుల పొగడనొల్లను—వారిలోని ఏదికేషమునూ, పేర్కొన దగకుండుటయే దానికి కారణము"—అని ఘంటాపథముగా నుడివిన ఆ "రాజపుత్ర" నిరసన వ్యక్తియే, బౌద్ధమతము నవలంబించిన ఒక చక్రవర్తిని వేనోళ్ల పొగడుచు,... అశోకుని చిత్రమో కాని—వారు ఈ చక్రవర్తి లక్షణములు చక్కగా నచ్చినవి. ఇతని ప్రతివిషయము నన్నెంతో ఆకర్షించినది—నేనతనికి నమస్కరించి గౌరవింపక తప్పదు. అని వ్రాయుచున్నాడు.

ఆరాజు అశోకుడే—మౌర్య సామ్రాజ్య స్థాపకుడగు చంద్రగుప్త మహారాజు మనుమడే—ఒక గొప్ప భూభాగమును పాలించుటయేగాక అశోకుడు సాటిలేని ఖ్యాతి గడించెను. [illegible] దుకతడు తగియుండెను.

* * *

విఖ్యాత ఆంగ్ల చరిత్రకారుడగు యచ్. జి. వెల్సు తన "ప్రపంచ చరిత్ర" లో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు......

"ప్రపంచ చరిత్రలో లక్షలకొలది రాజులు, మహారాజులు, సుల్తానులు—పెద్ద పెద్ద పేరులతో ఘనకీర్తి వడసియున్నారు.

కాని రాజకుంజరులలో అశోకుడొక్కడే రాత్రిలో—తారవలె—ప్రకాశించుచున్నాడు. అందులో ఇతడే పుణ్యాత్ముడు, పండితుడు. ఓల్గానుండి—జపాను వరకు అశోకకీర్తులు వేనోళ్ల కలరు. భారత—చైనా—టిబెట్టు దేశములందు, అశోకుని కీర్తి—గొప్పతనమును చాటించు ఎన్నెన్ని నిదర్శనములు—ఇప్పటికినిగ ఎప్పటికిని ఉండగలవు.—అశోకుని పరిపాలనములు, తమ్ముడు కాన్‌స్టంటైనుల పేర్ల కంటె ఎక్కువ మంది మానవులు అశోకుని నేటికిని స్మరింతురు. ఎంతో ప్రదా.

చంద్రగుప్త మహారాజు దర్బారులోని యూనానుదేశపు రాయబారి, మెగస్తనీసుని ఈ వ్రాతల జూచి వ్యాఖ్యలు ఆశ్చర్యపడవచ్చును.—

"నేటి (ఆకాలము నాటి) హిందూస్థాన వాసులు కళా పూజారులు—సౌందర్యమన్నచో, ఏదైన నెచ్చించి స్వాధీనముజేసికొనవలయునను పట్టుదల గలవారు—తమ పొడవును మరీ పొడిగించుటకై ఎత్తు మడమెల (Heel) బూట్లను ఉపయోగించు చుండెడివారలు—

"అంతే యూరోపియన్ స్త్రీలు వాడుకొను ఎత్తుమడిమెల బూట్లు మన హిందూస్థానీయులకు క్రొత్తవిగాదను విషయము స్పష్టమగుచున్నది.

* * *

క్రీస్తుకన్న ౨౬౯ వత్సరములు పూర్వము బిందుసారుని తరువాత అశోకుడు రాచగద్దియ

ఓ ఆంధ్రమాతా! లోక కల్యాణమునకై అశోకుని మనస్సుమార్చుటకు—నీ పుత్రులను బలియిచ్చితివిగా......ఎంత—నీ స్వార్థత్యాగము!......

హృదయముగల అశోకునికే లొంగినదిగాని......నేధీరుడనని విఱ్ఱవీగు చంద్రగుప్తుని లొంగిచ్చెనా, ఆంధ్రభూమి!

ఎవరైన గుర్తించిరా, ఈ "ఆంధ్ర రాజనీతిని?"

* * * *

"......గెలుపొందియు, యుద్ధము మానిన నృపాలుని నేనశోకునే జూచితిని"...ఇట్టివాడు నా ప్రపంచ చరిత్ర యందెవ్వడును గానరాడని, యచ్. జి. వెల్సు తన చరిత్రయందు వ్రాసియున్నాడు.

ఈ యుద్ధమే అశోకుని వైఖరిని మార్చినది. ఒక్కమ్మడి తన నియమములను మార్చివేసెను....ఇంతేల, అహింసాతత్వ మకరందము గ్రోలి మత్తిల్లెను......ఉన్మాదుడయ్యెను.... అ...

శుల సహింపుటకు సిద్ధముగానుండవలెను. ప్రతివాడు తనకిష్టమైన మతము నవలంబించుటకు స్వాతంత్ర్యము కలిగియుండవలెను, అందు, తనను తనస్వాధీనమ్ము నందుంచుకొనుట అవసరమనియు—జీవకోటి నెల్లను గౌరవింపవలెను. ఒకరి మతముపై మరొకరు దూషింపకూడదనియు—ఇతరుల మత స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిపాలించుచు శాసించుచు

తన రైతులంద రెంతవరకు సన్మార్గప్రవర్తకులుగారో—ఆ పర్యంతము తాను సౌఖ్యజీవనము గడుపజాలడనియు, మానవునకు నిజమగు విజయమన్న తనమనమును జయించుటయే—అదియు విశ్వకళ్యాణ పరిపాలన గావింపుము—అని రాతిపై అక్షరముల చెక్కించినాడు

* * * *

శాసనములబట్టిచూడ, అశోకుడు బౌద్ధ ధర్మావలంబనము గావించినటుల స్పష్టపడగలదు. కనను, అశోకుడు బలవంతముపై ఒకవ్యక్తికైన బౌద్ధమత స్వీకారము జేయింపలేదు!....అతని నోటనొకే నియమము—"మనము నేజయింపవలయునుగాని......దేహమేమి జేయగలదు..."

కలిమునకై జరిగినన్ని యుద్ధములు, రక్తపాతములు—మరెదానికై జరిగియుండలేదని చరిత్ర చాటుచున్నది.................

...ఒకగొప్ప భూభాగమునేలు మహారాజు ఒకరికైన నిర్బంధముగా తనమతమున కలుపుకొనెనా?—ఇట్టివారలుగూడ భారతావనియందుద్భవించిరన్న చోద్యము గాకమరేమి!—ఇందుల కైమనము గర్వించిన తప్పేమి!!

* * * *

"దేవతాప్రియుడ"ని పిలువబడు అశోకుడు దూరదేశములకు బౌద్ధమత సందేశముల నంపుచుండెను—లంకాదేశమునకు తనచెల్లెలను, తమ్ముని పంపియుండెను. [వారువెళ్లినపుడు గయలోనున్న మందిరములోని బోధిచెట్టు కొమ్మను తీసుకొని వెళ్లియుండిరి.] అప్పుడు భారతదేశములో బౌద్ధమతప్రచారము తీవ్రముగా జరుగు చుండెను.

అశోకునిమతము—పూజ—పురస్కారమే గాక మానవసేవ జేయుమని నొక్కి—బోధించుచుండెడిది.

యెల్లూరి మాణిక్యాలరావుగారు

ఇంతేల—ఇదివరకే రాజుల తేని—ప్రస్తుతపు పరాజుకన్న తక్కువ కాకుంటి మంది రాజభక్తులు నేటికిని—అశోకునికేగల రని నమ్మవలయును......"

ఒక ఆంగ్లేయుడు—భారత చక్రవర్తిని ఇట్లు పొగడుచుండ జూచి ఏభారతీయుడు పొంగిపోడు—ఆనంద బాష్పముల రాల్చడు.

* * *

క్రీస్తు పుట్టుకకు మూడువందల ముప్పదిమూడు సం॥లకు ముందే, మౌర్యవంశ స్థాపకుడగు చంద్రగుప్త మహారాజు మరణించెను. అంత అతని కుమారుడు బిందుసారుడు (౨౫) వత్సరములు సుఖముగా రాజ్యమేలెను.

బిందుసారుని చరిత్ర అంతగా ఖ్యాతినందలేదు—అందుకు అతని పరిపాలనా దోషము గాదు!—

ఆటు తరువాత మాన్యాండు రాజ్యాంగ కళావేత్త—హిందూదేశమున ప్రప్రథమ సామ్రాజ్య స్థాపకకర్త—చాణక్య ప్రియ శిష్యుడగు చంద్రగుప్త రారాజు—ఇతనికి తండ్రి—

ఇటో—ధూళి,—కష్టముల కాలమున ఏరాజుకే లేనంత రాజ్యము సమాహారము కలుగజేసికొని, ఖ్యాతిశాలికల ఆచంద్రతారార్కము వెలిగించుకొన్న అశోకుడు కొడుకు. మౌర్యనగరపు "బిజాపీ—కినా" గా నుండి ఎట్లు వెక్కి రాగలడు. కనను కొన్ని ముఖ్య విశేషములు క్రిందనిచ్చుచున్నను.—

బిందుసారుడు యూనానుదేశము లతో, కొన్ని సంబంధము కలిగించుకొనెను. మిసరు—యూనాను—మొదలగు దేశములకు రాయబారులనంపెను—ఆకాలమున గ్రీకుదేశములనుండి, గద్దెలు, ఉల్లి అల్లంచుకొనుటకై మంచిపంజరము లనవనవ సంపుచుండిరి.—మొన్న మొన్న అంగి (బొహారు) దేశమున ఏర్పడిన పాత్రలను, కనుగొన్నాడు, మౌర్యవంశీయులకున్న మొహంజదారో దేశమున కున్నను దిద్దా చేయబడి, తదుపరి దేశములకు అప్పగించుచుండు విషయము తెల్లమగుచున్నది.

నలంకరించెను. అప్పుడు కళింగదేశము ఒక్కటితక్క—న భారతభూమి అంతయు అతని స్వాధీనముందుండెను—అంతేగాదు. మధ్య ఆసియా (Central Asia) పైగూడ మౌర్యపతాకమే ఎగురుచుండెను. అశోకుడు ఇంత పెద్ద రాజ్యమునకు ఏకఛత్రాధిపతియైనను—ఆంధ్రుల (కళింగుల) స్వేచ్ఛాపహరణము గావింప దండయాత్ర వెడలెను. ఇదకొత్తదా! కొందరాజులకు రాజ్య విస్తీర్ణ కాంక్ష మెండుగదా!

ఆంధ్రులు తమ దేశమాత పదవి తనమును నిలుపుటకు ఎక్కడలేని వీరత్వమును జూపిరి. కాని చంద్రగుప్త మహారాజుచే తరఫీదు పొందిన అమోఘబలము—భూమి ఈనినటుల—నందుపై దండువచ్చుచుండ—చేరడంత కళింగ ఏమిచేయగలదు.

ఉభయసేనలు ఘోరాతిఘోరముగా పోరుచున్నవి. కత్తులు—కటార్లు—అమ్ములు—ఆ క్షయానక దృశ్యము చెప్పనలవునా! ఎగిరిపోయిన తలలనుండి కొట్టుకొనుచున్న రుధిరము—తలలులేని మొండెములు ఆవేశపూరితములై ఖడ్గములచే స్వైరవిహారము సల్పుట—ఎటుజూచినా తెగిన శవములు పడియుండుట—అవి నెత్తురులో కొట్టుకొనిపోవుట—హా! హా!—చంపు—కొట్టు—అనుకూతలే మారుమ్రోగుచుండ—హృదయముగల ఏ ప్రాణియైన కనువిప్పి చూడగలదా! సహింపగలదా? ఆర్తన—ఆర్తయానక ఆ అమానుష దృశ్యమున శోకదుఃఖాంచి సహింపగలడా! చూడకైన కలడా! అప్పుడే యుద్ధము నాపివైచెను—ఇదివరకు జరిగిన ఘోర పొరపాటుపై పేలుకరచుకొనెను.

ఇదియే అశోకుని ప్రప్రథమ దండయాత్ర—ఇదియే అతని కడసారి దండయాత్ర కూడా

ఓ ఆంధ్రజననీ! తెలుగుబిడ్డకే హృదయమ్ము చెప్పిన నేర్పెయందునీకే గలదు గదా!

అవస్థ, అతనిని ఎన్నో ఘనకార్యముల జేయించినది—అతని యశోచంద్రికలను నేటికిని భద్రపరచినది.

ఎందులకై యుద్ధము నిషేధించెనో, యుద్ధమునకు—జయమునకును—మధ్య—ఎంతటి అమానుష కృత్యము, క్రౌర్యము జరుగునో అశోకుడు స్పష్టముగా తెలిపియున్నాడు.

ఒక దేశములోని వీరవర్యులజంపి, అద్దానిని ఆక్రమించుట—ఏటి న్యాయము? అది ఒక జయమా?......మృత్యు కళేబరములపై మరిని......సంపాదించునది......?

హృదయాకర్షణ—మనస్సుపై మన పెద్దరికపు ముద్ర ముద్రించుటయే నిజమగు జయము—గాని—

గెలువ వలసినది మానవ హృదయము. అద్దానిని ఎవడు ధర్మయుక్తముగా గెలుచునో వాడే విజయోపలబ్ధుడు......అను అశోకుని ఆజ్ఞ నేటికిని, ఆ శాసనములే చెప్పక చెప్పుచున్నవి.

మన అదృష్టవశమున నేటికిని అశోకుని శాసనములు నిలచియున్నవి. ముఖ్యమైన కొన్నిటిని మీముందు పెట్టుచున్నాను. వీనిని చదువుచున్నచో—అశోకుని కాలము నాటి భారతావని యందే దివ్యగాధలు గోచరింపును.

ఒక శాసనములో నిట్లున్నది:—

అశోకుడు ౮ వత్సరములు రాజ్యమేలి, కళింగపై దండెత్తి గెలుపొందెను. అందు ఒకలక్ష ఏబది వేల కళింగులు బందీలుగా మౌర్యరాజధాని కీడ్వబడి......మరెందరో కొని, ఈకళింగ విజయమున్న అశోకునికి సంతోషము బదులు విచారము కలుగజేసెను........అప్పటినుండి మానవ సంరక్షణార్థము ఆచరింపవలె నెందులకు నిట్టుబుద్ధిపుట్టెను

[illegible] మొదలు అశోకునికి [illegible]

యున్న, ఎవడేని ఘనకార్యము ఆచరించ తరిపవలచినచో, మనకేదొ సహ్యత ఆపాదమ్ము...

అందువలన నేగదా, పెక్కు రాజమార్గములు, ఎన్నో భావులు, చెరువులు—వనప్రాంతములు జరిగినవి!......అంతేగాదు, వైద్యశాలలు—అందు ముఖ్యముగా పశువులవి.

విద్యావ్యాప్తికై అప్పుడుజాలగు విశ్వవిద్యాలయములు పనిచేయుచుండెడివి, ఈక్రింది, పట్టణములలో—

తక్షశిలా (టాక్సిలా), ఉజ్జయినీ—నలిన్దా—మధుర.—

ఈ విశ్వవిద్యాలయములందు యూరోపు ఆసియా ఖండములనుండిగూడా విద్యార్థులు వచ్చుచుండెడివారు.

అప్పుడు హిందూస్థానములోని ప్రతిప్రదేశమునందును బుద్ధధర్మశాలలు, "విహారము"లనేవ కట్టబడుచుండెడివి. కాని ఇవి, అంగ, దేశమున విరివిగా ఉండుటవల్ల, ఆదేశమే, విహారు, (బిహారు) అయిపోయినది.—కాలానుసారము, ఈవిహారములుగూడా తమపలుకుబడి పోగొట్టుకొని, నామమాత్రావశిష్టములై పోయినవి.

* * * *

"ప్రాణి, స్థూల-సూక్ష్మ, శరీరరక్షణ" అను శ్లోకము—అశోకుని హృదయక్షేత్రమున అంకురించెను—అహింస దానికి దోహదమయ్యెను—బౌద్ధమతనియమములు నీరుబోయ, అది శాఖోపశాఖలుగా పెరిగి, పుష్పించెను— అద్దాని బీజములు దేశదేశాంతరముల నాటుకొన్నవి—

అంగలో జకటీ-సహకార సిద్ధాంతములకు పునాదివేసిన—ఆంగ్లసామ్యవాది ప్రఖ్యాతమవేయుచున్న యగూర్పాజట్టు నకు

Robert Owen—హృదయములో [illegible]
[illegible]

గోకర్ణభీమచోళుల వంశవృక్షము

"పూర్వశాసనముల"నుగూర్చిన కొన్ని సందేశములు

[విద్వాన్ కంభంపాటి అప్పన్నశాస్త్రిగారు, ఆం. చా. ప. మండలి, ఓరుగల్లు]

పూర్వశాసనము లనుశీర్షికతో గోలకొండ ౧౦వ సంపుటము ౧౪వ సంచిక [౧౧వ అమర్దాదు ౧౩౪౪ఫ.] లో శ్రీయుత కోట్పూరు భరతయ్యగారొక వ్యాసము ప్రకటించిరి. దానిలో వారుకొన్ని శాసనములపట్టికనిచ్చిరి. అందులో గోకర్ణభీమ చోడదేవులకు సంబంధించినవికూడ గలవు కాని వారు తమవ్యాసమున చివరెండు పేరాలలో చెప్పిన విషయములు చాల గంభీర గోళముగా నున్నవి. కర్ణాటచోళులని కోడూరు పురాధీశ్వరులకును, కందూరి రాజులకు చేడచోళులనియు వారు తెలుపుటయేకాక ఒక ఉదయాదిత్యుడు ఉదయాదిత్యాలంకారమను గ్రంథమును, ఒకగోకర్ణుడు [గోకర్ణ]ఛందస్సు రచించినాడనియు, వాగీంద్ర చూడామణి యను జైనాచార్యుని శిష్యుడనియును సూచించిరి. వీరువ్రాసిన విషయములు సప్రమాణముగా తమయొద్దగల శాసనాధారములనుబట్టి నిరూపింపవలసియున్నది. ఎందుకనగా, గోకర్ణ భీమ చోడులు, వారిపూర్వులునుగూడ తెలుగు చోళులలో నొకశాఖవారుకాని కర్ణాటచోళులు కారని నాయూహ. ఏలయన, వీరిశాసనములు, వీరు నివసించిన దేశము తెనుగు దేశమునకు, తెనుగుభాషకు సంబంధించినవిగా నున్నవి. ఆంధ్రుల చరిత్రకారులు వీరిని కర్ణాటచోళు లనిరి. దీని ననుసరించియే కోట్పూరి భరతయ్యగారుకూడ వీరిని కర్ణాటచోళులన్నారో పొరబడినట్లెంచుకొనవలయును. వీరిని మారేమండ రామారావుగారు తెలుగు చోళులనుట సమంజసముగానున్నది. శ్రీభరతయ్యగారి తీర్మానమునకు శాసనాధారమేమైననున్న వారు కర్ణాటచోళులన్నందుకు హేతువులను జూపగలరు. ఇదివరకే శ్రీయుత మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు చెప్పినమాటలు.—"గోకర్ణుడు వాగీంద్ర చూడామణి శిష్యుడు" "ఉదయాదిత్యుడు ఉదయాదిత్యాలంకారమును చేసెను" వీనినే పలువురు స్మరించుచున్నారు కాని పై వాక్యముల నిజములను తెల్పగల ఆధారములను ఎవరును చెప్పుటలేదు. చెప్పినంత వరకావిషయములను స్పష్టీకరించుటలేదు. ఇప్పుడు భరతయ్యగారుకూడ సకారణముగా పై వాక్యాంశములను నిరూపింప పాటుపడెదరని విశ్వసించుచున్నాము. ఇంతదూరము ఎందుకు వ్రాయవలసి వచ్చుచున్నదనగా, వీరు చెప్పిన శాసనములకు సరియైనపాఠము లింతవరకెవరును ప్రకటించియుండలేదు. ప్రకటింప కొంత యత్నముజరిగిన తెలంగాణాశాసనములనుబట్టి పైభరతయ్యగారు చెప్పినసంగతు లిదివరకే శిథిలమైనవికాని, మామిళ్లపల్లి సంస్కృతశాసనము నర్థము చేసికొనుటలో శ్రీమారేమండ రామారావుగారును, వీరివ్రాతలుచూచియేకాబోలు ఇప్పుడు భరతయ్యగారును గోకర్ణునకు ఉదయాదిత్యుడు పుట్టినాడు, ఉదయాదిత్యునికి భీమగోకర్ణులు పుట్టిరి అని వ్రాయుచున్నారు. ఇట్లువ్రాయుటలో పై వీరందరు పొరపడుచున్నారేమోయని సంశయము కలుగుచుండుటచే, వీరినిగురించియు, వీరి వంశవృక్షమునుగురించియు కొంత వ్రాయుచున్నాము.

తెలంగాణా శాసనములందలి యీక్రింది శాసనముల సహాయముచే భీమ గోకర్ణుల యొక్కయు, వారి పూర్వులయొక్కయు వంశవృక్షమును, వేయిస్తంభాలగుడి శాసనములో చెప్పినదానిని మరికొంత వివరించి యిచ్చుచున్నాము.

(౧) మామిళ్లపల్లి సంస్కృత శాసనము.
(౨) ,, తెనుగుశాసనము.
(౩) [illegible]కొండపల్లిశాసనము.
(౪) పానుగల్లుశాసనము (దక్షిణపువైపు) (ఇతరశాస. నెం. ౧౭)

ఇవిగాక జడ్చర్లశాసనము వేయిస్తంభాల గుడిశాసనముగూడ సమాలోచనచేసి చూడవగును.

మామిళ్లపల్లిశాసనము(సంస్కృతము)నుబట్టి తీవ్రాంశు కులతిలకుడును, కరికాలకర్ణుడును, గోకర్ణుడనువాడు ఒకడు పుట్టినాడు. అతనికి సత్యసంధతగల ఉదయాదిత్యుడు పుట్టినాడు. ఇతడు చోడుడని ఖ్యాతిచెందినవాడు. ఇతనిధర్మస్థితియు, ధార్మైకత్వము వర్ణింపరానివి. అటుతర్వాత నక్షత్రగుణప్రసూన తేజసులైన భీమగోకర్ణులు సూర్యచంద్రులువలెనే గలిగిరి. [ఎవరికి? గోకర్ణునికేగాని ఉదయాదిత్యునికిగాదు. ఉదయాదిత్యుడనుకొన్నవారిది తప్పని మరియొక శాసనమునుబట్టి నిర్ధారణ చేయగలము]

నిస్సీమప్రేమబంధములుగల భీమగోకర్ణులు తుమ్మటగ్రామ, మడింగంటి గ్రామభాగము లను వరుసగా దానము చేసికొనిరి. ఈమామిళ్లపల్లిశాసనమునుబట్టి వీరి వంశవృక్షము ఇట్లుండును.

గోకర్ణుడు
ఉదయాదిత్యుడు — భీముడు — గోకర్ణుడు

ఈశాసనమునకుజోడించి పానుగల్లుశాసనము [నెం. ౧౭రు సంస్కృతము] చదువుకొనవలెను. పానుగంటిశాసనములోనే మున్నది అంటే వినుడు.

సోమరాజను ఒకరాజు గలడు. అతడు బెడగాంబయనునొక దేవిని పెండ్లాడెను. ఆదంపతులకు శ్రీమన్మేలాంబిక, మేనా హిమవంతులకు పార్వతీదేవి, పుట్టినట్లు పుట్టినది. లక్ష్మి పురుషోత్తమునికి ఖ్యాతిని గలిగించినట్లు ఆమేలాంబిక తనభర్తకు ప్రఖ్యాతి గలిగించినదట. [అభర్త ఎవరో ఆశాసనమునుబట్టి స్పష్టమగుటలేదు.] ఆమె మూడువేదములనువలెనే, త్రేతాగ్నులనువలెనే, ధర్మార్థకామములనువలెనే ఉన్నటువంటి ఉదయాదిత్యుని, భీముని, గోకర్ణుని కనెను. ఉదయాదిత్యు డాదిత్యప్రతిబింబరూపుడే. భీముడు భీమపరాక్రముడు, గోకర్ణుడు భూజనమాననీయ చరితుడు. వీరిలో భీముడు పాండవభీమునిబోలి దోర్విక్రముడై దిశలందు ప్రఖ్యాతమైన కీర్తికలవాడయ్యెను. భీముడో లేక ఈమువ్వురునుకలిసియో తర్క—అబ్ధి—రవిమ్మితే—౧౦—శా.శ. ౧౦౪౯—క్రీ॥ శ॥ ౧౧౨౭వకు సరియగు క్రోధిసంవత్సరమున సూర్యగ్రహణసమయమున చోడ భీమనారాయణ యనుపేర నొక అగ్రహారమును బ్రాహ్మణులకు దానము చేసిరి. [ఇందు మనము గమనింపవలసినవిషయము వంశవృక్షమే] కనుక ఈశాసనమునుబట్టి వీరి వంశవృక్షమిట్లుండును.

సోమరాజు—భార్య—బెడగాంబ
మేలాంబిక—భర్త?
ఉదయాదిత్యుడు — భీముడు — గోకర్ణుడు

అని తెలుచున్నది.

పూర్వముదహరింపబడిన వంశవృక్షమును దీనికి సంబంధించినచో నీక్రిందివంశ వృక్షము తేలును.

కాశ్యపగోత్రుడు గోకర్ణుడు (కరికాలకర్ణుడు సూర్యవంశమువ,)
(మేలాంబిక) సోమరాజ బెడగాంబల పుత్రిక.
ఉదయాదిత్యుడు — భీముడు — గోకర్ణుడు

ఉదయాదిత్యుడు (కొల్లిపాక శాసన మితనిదే అయితే) శా. సం. ౧౦౪౭. క్రీ॥శ॥౧౧౨౫ కాలపువాడు.

భీముడు గోకర్ణుడు	మామిళ్లపల్లి శాసనమును బట్టి విరోధి సంవత్సరమును బట్టి శా. శ. ౧౦౪౧-క్రీ. శ. ౧౧౧౯-౨౦ కాలపువారనియూహింపవచ్చు.

కావున ఇందు చెప్పినిన భీమ గోకర్ణులు వేయిస్తంభాల గుడిలో చెప్పబడిన రుద్రదేవుని సమకాలపువారు కారని పాఠకులు ఎఱుంగవలయును.

పై విషయములకు దోడుగా మామిళ్లపల్లి తెనుగు శాసనమందు చెప్పబడిన కందూరి గోకర్ణ దేవచోడుడు మేలాంబికా కనిష్ఠ పుత్రుడు అయియుండునా? కాజాలడని నా యూహ. ఏలయన రాజ్యము ఉదయాదిత్యునిది. అతని సంతానములో యువరాజుగాని అతని సవతిసోదరుడుగాని రాజ్యమేలుచునున్నగాని ఆరాజుపేర అతని సేవకులు శాసనము వేయ తలపడరు. వేయిస్తంభాల గు. లో కందూరోదయచోడ చక్రవర్తియని పిలువబడినవాడు పై వంశవృక్షములో చెప్పబడిన ఉదయాదిత్యుడై యుండవలయును. ఇతని రాజధాని కందూరు అనుటకు సందియముండదు. ఇతని తండ్రియగు గోకర్ణుడు మేలాంబికా భర్తయు, మామిళ్లపల్లి సంస్కృత శాసనమున చెప్పబడినవాడును నగు ప్రథమ గోకర్ణుడని చెప్ప, ఇతని రాజధాని కోడూరనవచ్చును. ఏలయన, జడ్చర్లశాసనము (౧౦౫౫ A. D.)లో కోడూరి గోకర్ణ సంగరు కలిచ్చిరి అనుమాటలు గానవచ్చుచున్నవి. కాని కోట్పూరి భరతయ్యగారు ప్రథమ గోకర్ణునికి ఉదయాదిత్యుడను సోదరుడున్నట్లు చెప్పుటకుగల యాధారమేమో తెలుపవలసి యున్నది. ఇప్పుడు వేయిస్తంభాలగుడి శాసనము[అనుమకొండ క్రీ. శ. ౧౧౬౨-౩]లోని విషయములతో సమన్వయించిన పక్షమున వీరి వంశవృక్షము మరింత ముందునకు నడచును.

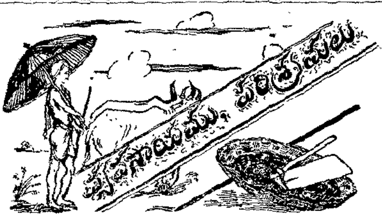
భీమునిచే కూరమానియగు గోకర్ణుడు చంపబడెను. (మహాంధకారములో పిల్లి పిల్లచే ఇంటి యెలుక చంపబడినట్లు) రుద్రుని పరాక్రమమునకు వెరచి చోడోదయరాజు ప్రాణములు విడిచెను రుద్రుని భయముచే తెలప్పదేవుడు చనిపోగా అతని రాజ్యమును భీముడు అపహరించి కొంతకాల మనుభవించెను. (మా. వే. గు.శా. పుట ౯౦,౯౧) భీముడు నరపశువు. మాతృసపత్నీపశు. సోదరుని జంపినవాడు. రుద్రదేవునితో పోటీకి వచ్చుచుండెను. [మా. ౯౨ పుట వే. గు. శా] భీముని రాజ్య వైభవమును గూర్చియు, అతని దుశ్చేష్టితమును గూర్చియు విని రుద్రదేవుడు సేనముగైకొని దండయాత్రకు (భీమునిపై) బయలుదేరెను [మా. ౯౩ పుట వే.గు. శా] రుద్రదేవుడట్లు కొన్ని యడుగులు పోయి వర్ధమాన నగరమును మొదట కాల్చివేసెను. రుద్రదేవుని వలని భయముతో భీముడు సోదరులతోను, తల్లితోను పెండ్లాముతోను అడవికి పారిపోయెను. వానివెంట పోవుచు రుద్రదేవుడు చోడోదయుని నగరమును దహించెను. ఆచోడోదయుని పట్టణముయొక్క దుర్గము త్రవ్వి పారవేసి ఆ పట్టణ మధ్యమునందొక గొప్పచెఱువు త్రవ్వించెను. కందూరోదయ చోడ చక్రవర్తి వంశమందు పుట్టిన పద్మను (పద్మావతీ ఆశ్రయుడయ్యెను) పెండ్లాడెను. పై యంశములను బట్టి ఉదయాదిత్యునికి (కందూరోదయ చోడునికి) ఇద్దరు భార్యలనియు, మొదటి భార్యకొడుకు గోకర్ణుడు (రెండవగోకర్ణుడు) కందూరునకేయువ రాజుగాను, రెండవభార్య కొడుకగు భీముడు (వర్ధమాన పురమునకు రాజుగానున్న) యిద్దరు కొడుకులుండి యుండవలెనని మనమూహింపవలసియున్నది. ఏలయన ప్రథమ గోకర్ణుని కొడుకులు నిస్సీమ ప్రేమబంధము గలవారు కావునవారిలో నీవిధస్పర్థ ఉండియుండదు. రుద్రదేవుని భయమునకోర్చజాలని కందూరి ఉదయనచోడుడు కందూరునందు పెద్దకొడుకగు గోకర్ణునితోనుండ, వర్ధమానపురమునుండి భీముడు కందూరమునకువచ్చి గోకర్ణుని చంపినందులకు రుద్రదేవుడు వీరిదేశముపై దండెత్తిరాగ, ఉదయచోడుడు చచ్చెను. రుద్రదేవుడు భీమునిపట్టణము వర్ధమాన పురముకాల్చెను. తరువాత చోడోదయుని పట్టణము అనగా కందూరోదయ చోడుని పట్టణమైన కందూరమును ధ్వంసము చేసెను. అతనివంశములో పుట్టిన అనగా అతనిబిడ్డను అనగా గోకర్ణదేవచోడుని చెల్లెలినిగాబోలు రుద్రదేవుడు పెండ్లియాడియుండవచ్చును గాన ఆ వంశవృక్షము ఇట్లుండగును.

I

గోకర్ణ—(మేలాంబిక)
(కోడూరుపురవరాధీశ్వరుడు)
ఉదయాదిత్యుడు — భీముడు — గోకర్ణుడు
(కందూరు రాజధానిగా)

మొదటిభార్యవలన	రెండవభార్యవలన
గోకర్ణ II (కందూరు రాజధానిగా)	భీముడు (వర్ధమాన పుర రాజధానిగా)

జడ్చర్ల శాసనప్రకారము కందూరిఉదయనచోడమహారాజులు రుద్రదేవుని వేయిస్తంభాలగుడి శాసనకాలమునాటికి బ్రతికియున్నారు కావున, అతడు కందూరోదయచోడ చక్రవర్తియనియు, చోడోదయుడనియు పిలువబడినవాడే అయినట్లయిన నతడు రుద్రదేవుని భయమునను చావలేదని అనవలెను. దీనిని సమర్థించుటకో ఖండించుటకో కోట్పూరిభరతయ్యగారి శాసనములక్కరకు రావలయును కావునవారు తమశాసనములను ప్రకటించుటయో మాకొకసారి యొసగిచ్చుటయో చేయగలిగినయెడల ఈవంశవృక్షముయొక్క చిక్కు త్వరలో వదలిపోగలదు. లేనిచో కొంతకాలము పట్టును. శ్రీకోట్పూరి భరతయ్యగారు తమ చిరునామా మాకుదెలిపినచో మా వేయిస్తంభాలగుడి శాసనగ్రంథప్రతి నొకదానిని వారి కుచితముగా నీయగలవారము.

మంచిపశువులను పెంచుట

ప్రకటనశాఖవారి హెచ్చరిక

మ. ఘ. వ. నిజాం ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖ వారీక్రింది ప్రకటనను పంపినారు:—

సామ్రాజ్య వ్యవసాయ పరిశోధక సంఘము యొక్క శాఖయగు పశుపోషక సంఘము [క్యాటిల్ బ్రీడింగ్ కమిటీ] వారు క్రీ॥ శ॥ 1938 లో జరుపబడిన ప్రథమ సమావేశములో క్రీ॥ శ॥ 1933 ఫిబ్రవరిలో "బోర్డ్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ అండ్ అనిమల్ హస్బెండ్రీ" కొరకైయగు "అనిమల్ హస్బెండ్రీ బ్రీడింగ్" యొక్క (అనగా వ్యవసాయ, పశుపాల్య సంఘముయొక్క పశుపాల్యశాఖ) మొదటిసమావేశమందు పశుపాల్యవిషయమై గావించబడిన తీర్మానములను గూర్చి ఆలోచించి తుదకు నిర్బంధముగా యెద్దులబీజములతీయుటకు సకలప్రజా అంగీకారయోగ్యమగు నొకపద్ధతిని సిఫారసు చేసిరి. ఈ సిఫారసు దేశీయజాతుల పశువులను విదేశీజాతి పశువులతో దాటించుపద్ధతి విజయముగాంచకపోయినను, మిలిటరీ డెయిరీ ఫారములలో సాధించబడిన ఫలితములు చాల విలువగలవైనను, యింతవరకు బీజములుతీయని యెద్దులనుగాని లేక అట్టి ఆవులనుగాని ముందుగా రిండర్ పెస్ట్ వ్యాధికి లోబడకుండునట్లు చేయుటకు టీకాలు వేయించనిది పోగొట్టివేయరాదనియు నిర్బంధించు తీర్మానమును గ్రహించి చేయబడినది. మరియు యీకమిటీవారు ఈవిషయములో యింకను చేయవలసిన యొకటికలదని పశువుల అభివృద్ధి శాసనములను గూర్చియు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు నైకొన్న సర్వ నుగూర్చియు బ్రిటిషు యిండియాలోని యితర రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును, దేశీయసంస్థాన ప్రభుత్వములకును తెలియజేసి ప్రభుత్వములవారును, పనికిమాలిన పశువులను బీజములను కొట్టి సంపూర్ణముగ నిర్బంధమైన సర్వసాధారణమైన పద్ధతి వారికి గట్టిగా సిఫారసు చేయవలసినదని కోరియుండిరి. బ్రిటిషుయిండియాయందలి వివిధ రాష్ట్రములను, సంస్థానములను కలిగియుండు శుద్ధ జాతిపశువులను యెక్కువగా ఉపయోగించుటకు ప్రోత్సహించుట చాల అవసరమని సూచించుతీర్మానము విషయమున, నిర్బంధముగ బీజములుకొట్టించుట, క్రమముగా కొంతకాలము శిక్షనిచ్చుటచే యించుమించిగా సనముయున్నపడిన పశువులను గుర్తుపెట్టుట—యీసంబంధములగు సూత్రములను సిఫారసు చేయబడినట్లు కొరకు అవలంబించుటకును, తద్వారా దేశమందంతటను మంచిజాతి పశువులను యెక్కువచేయుటకుగాను తమసహకారము నివ్వవలెనని స్థానిక ప్రభుత్వములకు తెలియజేయవలెనని కమిటీవారు అంగీకరించిరి. అంతేగాక జిల్లాబోర్డులు తమ ఆదాయమునుండి పశువుల అభివృద్ధికై కొంతభాగమును సద్వినియోగము చేయవలసినదనియు కోరబడెను.

యూకలిప్టస్ చెట్లువేసి పెంచుడు

వ్యవసాయశాఖవారి సూచన

మ. ఘ. వ. నిజాంగారి ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖవారు క్రింది ప్రెస్ నోటును ప్రకటనార్థమై పంపినారు:—

మ. ఘ. వ. నిజాం ప్రభువుగారి ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖవారు హైద్రాబాదు నగరములోను, జిల్లాలయందును ఉండు అన్నితోటలలోను, యింటిపెరట్లలోను యూకలిప్టస్ చెట్లువేసి పెంచునట్లు చేయవలెనని చాలకుతూహలపడుచున్నారు. ఈచెట్టు ఆకులనుండి చమురు తీయుదురు. (అదియే యూకలిప్టస్ ఆయిల్ అని ప్రసిద్ధిబొందినది) ఈచమురు జలుబులకును, మలేరియా జ్వరములకును మందుగానుపయోగించును. ఇందుచే యీచెట్టు చాల ప్రసిద్ధికెక్కి అందరికి తెలిసినదైయున్నది. సాధారణముగా యీచెట్ల ఆకులనుండి చమురుకొద్దిగా ఆవిరిరూపమున గాలిలో కలిసిపోవుచుండును. అందువలన యీచెట్లను పెంచుచోట గాలి ఆరోగ్యకరముగనుండును. అందుచే హిమాయత్సాగరులో సర్కారీ ప్రధానపరిశోధనభూమిలో [గవర్నమెంటు మెయిన్ యక్స్పరిమెంటల్ ఫారం]లో యీచెట్టు యీరాష్ట్రములో జయప్రదముగ పెంచబడుటకు అవకాశమున్నదో లేదో కనుగొనుటకై పరిశోధనలు చేయబడెను. ఈపరిశోధనలు జయముగాంచినవి. వీటిఫలితముగా లభించిన విత్తనము ఉపయోగమునకు చాల అనుకూలమైనవి. ఈచెట్టును పెంచుటలో కష్టమేమియులేదు. అది కొద్దికాలములోనే చాలయెత్తుయెదుగును. దానికొమ్మలు, ఆకులు చాలదూరము విస్తరించవు. కొబట్టిదానిని యెంత కొద్దిభూమియుండిన అంతభూమిలోనే వేయవచ్చును. ఇప్పుడు హిమాయత్సాగరు ఫారములో కావలసినన్ని మొలకలు ఒక్కొక్కటి రెండణాలవంతున అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి. కావలసినవారు పై (ద్రాబాకు(డక్కన్) స్టేషన్ రోడ్డులో మహాకమె నిజామత్ జిరాయత్ సర్కారీలో సర్కారీ హార్టికల్చరిస్టుకు వ్రాసి పొందవచ్చును.

సహారా ఎక్స్ట్రా

8 శుభ్రమైన నున్నని క్షౌరములకొరకు సహారా ఎక్స్ట్రా బ్లేడును వాడుడు. 6 బ్లేడ్లుగల పాకెట్ వెల 4 అణాలు పోస్టుబాక్సు నెం. 154. బొంబాయి.

ప్రభుత్వమువారు ఋణము కోరుట

అసాధారణ జరీదా

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి ఆజ్ఞానుసారము ప్రభుత్వమువారు అప్పు పత్రములు జారీచేయుచున్నారని తెలుపుచు జరీదా (అసాధారణ) ..౦ మెహరు / 3౮౪ ఫ. తారీఖున వెలువడినది.

ఈ విషయమున నియమములు నిరస్తా ఫైనాన్సుయొక్క ప్రకటన నిషాన్ ౧..౨ తో ౧౦ మెహరుద్వారా ప్రకటించబడినవి. దాని సారాంశమిది.

ఈ అప్పుకు సర్కారీఅప్పు ౧౩౪౪ ఫ. అని పేరు. నగదు పైకము ఎంతచాఖలు అగునో అంతకు అప్పుపత్రములు (ప్రామిసరీ నోట్లు) జారీ చేయబడును. వడ్డీ ౧ అజారు ౧౩౪౫ నుండి నూటికి సంవత్సరము రు 3-౮-౦ చొప్పున ఆరుమాసములకొకసారి నగరములోని గాని, జిల్లా, తాలూకాలలోని గాని ఖజానాలలో చెల్లించబడును. దరఖాస్తులు ౧ అబాను నుండి ౩౦ అబాను ౧౩౪౪ వరకు యివ్వుకొనవచ్చును. ౩౦ అబానుకు ముందే కోటి రూపాయల దరఖాస్తులు వసూలు అయినచో తరువాతి దరఖాస్తులు ప్రభుత్వమువారు ఆపివేయవచ్చును. అప్పుపత్రము ఒక్కొకటి నూరు, అయిదునూర్లు, వేయి, అయిదువేలు, పదివేలు కలది ఉండగలదు. దరఖాస్తు ఫారములు, ఇంపీరియలు బ్యాంకు, సెంట్రలుబ్యాంకు, రఘునాథమల్లు బ్యాంకు, ఫైనాన్సు సెక్రెటేరియట్, సదరు మహాసభి ఖజానా అమిరా అనుచోట్ల దొరకగలవు.

నల్లమందుతిని చచ్చుట

మీరు చౌకవద్ద ౨౦ సంవత్సరముల వయసు కలవాడొకడు చావదలచి నల్లమందు తినెనట. వైద్యశాలకు తీసికొని పోయినమీదట అచట ప్రాణములు పోయినవి.

బావిలో దూకుట

ఫలకునామాకద్ద ఒకమనిషి బావిలోపడి చనిపోయెను. వీడు అపాయకరమగు వ్యాధితో బాధపడుచుండెనట!

అగ్గిపెట్టెల పన్ను

మాల్గుజారి శాఖవారి ప్రకటన (౮ మెహరు ౧౩౪౪ ఫ.) ప్రకారము ఇదివరకు అగ్గిపెట్టెలపైన విధింపబడియున్న పన్ను విషయమున కొన్నిమార్పులు చేయబడినవి.

అహమదియా సంఘము

మహమ్మదీయులలో ఇదియొకశాఖ. మన నగరములో ఈ శాఖవారు చాలమంది కలరు. కి వీరు తమ పక్షమున మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి రజతోత్సవ సమయమున సన్మానపత్రము సమర్పించెదమని విన్నవించుకొనిరట.

క్రొత్తధన నిక్షేపమునకు పోలీసువారి కాపలా

(విలేఖరి)

క్రొత్తనాంపల్లి: ౮ మెహర్

సికింద్రాబాదుకు ౫ మైళ్ళదూరములోనున్న ఒకగ్రామములో ఒక వ్యక్తి యిల్లుకట్టించుటకు భూమి త్రవ్వుచుండగా భూమిలో సగము మూతలుపెట్టబడియున్న బిందెలు కనబడినవట. ఈవృత్తాంతము ప్రభుత్వాధికారులకు వెంటనే తెలిసి, ఆరోజు మధ్యాహ్నమే పోలీసులుపోయి అక్కడ కాపలా కాయుటకు చేరిరి. బిందెలు త్రవ్వబడిన సమాచారమింకను తెలియుటలేదు.

కృష్ణ జన్మాష్టమి మహోత్సవము

చంచల గూడెం

యువనామ సం॥ శ్రావణ బ॥ ౯, ౧౦, ౧౧, యీమూడు రోజులు శ్రీ వేణుకేశవస్వామి దేవాలయములో కృష్ణోత్సవము జరుగగలదు. శనివారము రాత్రి ౯ గం.కు పుణ్యరావ లేక జయప్రద అను నాటకము ప్రదర్శింపబడును.

మోటారుల ఆకస్మిక ప్రమాదాలు

౧౦ మెహరునాడు రాత్రి ఒక పిల్లవాడు మోటారు తాకిడికి ముషీరాబాదులో గాయపడి వెంటనే వైద్యశాలకు పంపబడెను కాని చనిపోయినాడు.

అఫ్జలుగంజులో మోటారుకు టాంగాకు తాకిడి అయినది. టాంగావానికి గాయములు తగిలినవి. మోటారు తోలినతడు ఒక జాగీర్దారు కుమారుడు, ఖలీల్ ఖాన్ అను వాడట!

చార్మినారువద్ద నైజాం బస్ మోటారు ఒక్కటి టాంగాకు తాకిడి అయినదికాని ప్రాణాపాయము కలుగలేదు.

ఖుత్బీగూడాలో, చప్పలుబజారు వీధియందొక బాలుడు రోడ్డు దాటుచుండగా మోటారుక్రిందపడి చనిపోయినాడు.

కర్నలు జే. వార్మను ఠాకరు గారు

వైద్యశాఖకు నాజిముగారగు వీరు సెలవు పూర్తియైన తరువాత ౧౦ మెహరునాడువచ్చి తమ ఉద్యోగ భారమును మరల వహించిరి.

విందు

శ్రీయుత పింగిలి వెంకటరామారెడ్డి, దేశముఖ్ గారు, తమ కుమారునియొక్కయు, తమ సోదర పుత్రునియొక్కయు వివాహముల సందర్భమున ౧౩ ఆగస్టు ౧౯౩౮, శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము ... వేళ మిత్రులకు విందు చేయు చున్నారు.

కాలమాన నివేదిక

౨౫-౧౧-౧౩౪౮ ఫ॥ తో అంతమగు వారము

శీతోష్ణములు

ఈవారములో మొత్తముమీద అన్ని జిల్లాలలోను వానయుండెను. వరంగల్లు జిల్లాలోని ఖమ్మములో అన్నిచోట్లకంటె యెక్కువ వర్షము, అనగా ౨.౭౫ అంగుళములు కురిసెను. బీదరు జిల్లాలోని ఔస్లిలో అన్నిచోట్లలోకంటె తక్కువ వర్షము అనగా ౦.౦౫ అంగుళములు కురిసెను. మొత్తముమీద ప్రతి జిల్లాలోను ౦.౩౦ అంగుళముల సంతున కురిసెను. కాలము చల్లగా, గాలి వీచుచుండెను. ఆకాశమున మబ్బులుండెను.

పైర్లు

కొన్నిచోట్ల ఖరీఫు పైర్లు పీకుచున్నారు. మరికొన్ని చోట్లలో కలుపు తీయుచున్నారు. రాయచూరు జిల్లాలోని కొన్ని భాగములలో గొంగళిపురుగువల్లను, మరికొన్ని భాగములలో తగినంతవర్షము కురియకపోవుట వలనను పైరుకు కొద్దిగా నాశము కలుగుచున్నది. కొన్నిప్రాంతములలో ఆబి భూములు సిద్ధము చేయబడు చున్నవి. మరికొన్నిచోట విత్తనము వేయుచున్నారు. కొన్ని భాగములలో పైరు కలుపు తీయుచున్నారు. వరంగల్లు జిల్లాలో నక్కడక్కడ నాట్లు నాటుచున్నారు.

తెలంగాణాలోను, మరట్వాడాలోను కొలది ప్రాంతములలో రబ్బీ భూములను పైరుకు సిద్ధము చేయుట ప్రారంభమైనది.

సీరు, మేత

రాయచూరు జిల్లాలో కొన్నిచోట్ల పశువులమేతయు, నల్లగొండ జిల్లాలో కొన్నిచోట్ల పచ్చికయు చాలినంత దొరకుటలేదు. మెదక్కు, కరీంనగరు, నిజామాబాదు, మహబూబునగరు, ఔరంగాబాదు, గుల్బర్గా, ఉస్మానాబాదు జిల్లాలలో కొన్ని భాగములలో పశువు వ్యాధి చాల యెక్కువగా నున్నది.

ధాన్యముల చిల్లర ధరలు

గోధుమలు హాలీ రూపాయికి ౯½ శేర్లు

బియ్యము ,, ౭॥౦ ,,

జొన్నలు ,, ౧౮.౦ ,,

(ప్రభుత్వ ప్రకటన శాఖనుండి)

రాకపోకలు

మి. షర్ఫుద్దీనుఖాన్ బి. ఎస్సి. (ఉస్మానియా) నాగరు జిల్లాకు (ఆపవృల శాఖ) విద్యనేర్చుకొనుటకు ఇంగ్లాండు వెళ్లుచున్నారు.

విలేఖకులకు సూచన:—

"సువర్ణ పరివాహము కిశ్వబ్రాహ్మణుల యిండ్లకు" అను మూచవరం వార్త అర్థము కాకుండగా ఉన్నందున వలన ప్రకటింప బడదు.

గోలకొండపత్రిక

యువ సం. శ్రావణ ౯

గురువారము

చారిత్రిక బోధ

"To teach biased propagandist history is to damage every thing that should be cherished."

"ఒక పక్షమును పక్షపాతముతో కూడిన చరిత్రను బోధించుటయన మనము కాపాడుకొనవలసిన ప్రతి విషయమునకు హాని కలుగ చేయుటే యగును."

"It is a very bad thing for any child to be brought up on a history which does not appeal to his sense of the heroic and romantic"
MacDonald.

"వీర చరితములను, ఉత్కృష్ట చరితములను పాఠకులు మెచ్చుకొనుచుండును. అట్టివి లేనియు కాని చరిత్రను వారికి బోధించుట యొంతమాత్రము యుక్తము కాదు."

మెక్డానల్డు.

"సంస్కృతము హిందూ మతస్థులను ల క్ష్యములకు కొరకు కల్పించుండు చరిత్రలే. అవి రెండు తరములను మధ్య ద్వేషములను పెంచినవి"

—మౌలానా మహమ్మదలి.

సరియైన చరిత్రను, ఏమాత్రమును పక్షపాతము చూపకుండ వ్రాయు చరిత్రకారుడు ఈ లోకమందుండుట లేదని నానుడి. కాని సాధారణముగ మనము చూచు చరిత్రలలో చరిత్రకారుడు తన కర్తవ్యమునకు విరుద్ధముగ కొన్ని విషయములను కొంకెంపచేసి లేక సత్యమగు సంగతులను హీనముగ చేసి మోసముతో వ్రాయుట కలదు. పాశ్చాత్య చరిత్ర కవిత్వము కొంత మాహాత్మ్యము కొరకు అట్టిపనులతో కొందరు చరిత్రకారులు తమ భాగస్వామ్యములను చాటుకొనుటకై గ్రంథమునందే ప్రకటించుచుండెదరు. మన భారతదేశమందు కొందరు చరిత్రకారులు వ్రాసిన చరిత్రలను సత్యములుగా నమ్ముకొనిపోయి కొందరు హిందువులు మోసపోయిరి. ఇవి మన పాఠశాలలలో చెప్పబడు చరిత్రలు సరియైనవి కావని, హిందూముసల్మానుల వైమనస్యమునకు మూలమని హిందువులే స్వయముగా చెప్పుచున్నారు. ఇది యుక్తమైనదనియు సత్యమనియు చెప్పవలెను. ఈ విషయమై చరిత్రకారుడు తన యిష్టము వచ్చినట్లు గడగోపిని గురించి యభిప్రాయమిచ్చుటకు స్వాతంత్ర్యమే. కాని ఆయభిప్రాయములు పక్షపాతముతో కూడినవై యుండినవి యెవ్వరికి పనికి వచ్చును విద్యార్థులకు మాత్రము పనికిరావని మాయభిప్రాయము.

మెక్డొనాల్డుగారు, విదేశములో ఇంగ్లీషు చరిత్రనుగురించి యొకటికొక దేశస్థులు దురభిప్రాయముల వ్రాసి బోధించుచుండినందున, ఆ ప్రభుత్వమునకు వ్రాయగా వెంటనే వారాయాక్షేపణీయములగు వాక్యములను తీసివేసి ముద్రించిరట. ఇట్టి కార్యము ఉభయదేశముల గౌరవమును హెచ్చించినదని వలెను.

మన దేశములో సిస్సుడు విద్యార్థులకు బోధించు చరిత్రలు కొన్ని బాగుగా పరీక్షించి వ్రాయించవలసి యుండును. నిజమైన విషయములు వ్రాయుట కాటంకము లేదు. కాని అనవసరముగా హేళనముచేయుట, ఒక మతము వారికి ఉద్రేకము కలిగించుట, ఒకమతము వారికి అవమానము కలిగించుట, ఒక మతమును గురించి అనవసర విమర్శనము చేయుట, ఆ మతసిద్ధాంతముల నెక్కిరించుట, ఇట్టివి కలచరిత్రలెంత కాలము మన యువకులకు నేర్పబడుచుండునో అంతవరకు దేశమందు ద్వేషములు మనస్పర్థలు ప్రబలుచుండును.

మన రాష్ట్రములో "తారీఖహింద్" అను ఉర్దూగ్రంథములోని కొన్ని భాగములను ఇటీవల వైదికాదర్శలో ఎత్తి ప్రకటించినారు. ఆభాగములు కొంచెము తక్కువ బహుళ జనులకు ఆక్షేపణీయములు కావని తలంచినను, "వైదికాదర్శ" వంటి వారికి కొంతమందికి మనస్తాపము కలిగించినట్లు కనబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారీ విషయములో శ్రద్ధ గలిగించుకొని విచారించి అందు నిజముగా ఆక్షేపణీయాంశము లున్నవని నిశ్చయించిన, వెంటనే తగిన చర్య పుచ్చుకొందురని తెలుచుచున్నాము. మరియు తారీఖహింద్ గ్రంథము మనరాష్ట్రములో నున్న పాఠశాలలందును హైస్కూలు మొదలుకొని బి. ఏ. వరకును, అదే గ్రంథకర్తచే వ్రాయబడినదై, విద్యార్థులకు చదివించబడుచున్నదని వినుచున్నాము. ఆగ్రంథములలో నేనేని ఆక్షేపణీయములో నేవేని చరిత్ర విరుద్ధాంశములో, యేవేవి అనవసర ప్రసంగములో అట్టివన్నియు సమకూర్చుటకై యొక కమిటీని నియమించి విమర్శింపించియూ, ఇంగ్లాండులలోని సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుల యభిప్రాయములను గైకొనవలెననియు సూచించుచున్నాము.

మునిసిపల్ స్తంభాలు

ప్రతి పట్టణములో మునిసిపల్ స్తంభాలు టెలిఫోను స్తంభాలుకూడ చాల ఆదాయము తెచ్చుచుండును. ప్రతి స్తంభముపై ప్రకటన వానుకు తమతమ ప్రకటనలవేసి లాభము పొందుచుండురు. అట్టి ప్రకటనలకై మునిసిపాలిటీకి ద్రవ్యమిచ్చుకొనవలసి యుండును కాని మన నగరములో నిట్టి యాచారము లేదనియు నిప్పుడనేక స్తంభాలపై నంగడు ప్రకటనలు ఉచితముగానే ప్రకటింపబడుచున్నవనియు మునిసిపల్ అధికారులు అట్టివారిని పన్నీయమని విచారించగా మీరే ఖానూను ప్రకారమడుగుచున్నారని ప్రకటనదారులు ఉడాయించుచున్నారనియు, మొన్నటి పురపాలకసభలో బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు ఈవిషయమై విచారించగా తత్సంబంధమగు దఫాయొకటి ఇంతలో కావింపబడునని జవాబు దొరికినదనియు వినుచున్నాము. ఇదంతయు నిజమైన, మన పురపాలక సంఘమువారు చాల నష్టపడుచున్నారు. తమ ఆదాయమును హెచ్చించుకొనుటలో మంచి అవకాశమును బోగొట్టుకొనుచున్నారు. ఈ విషయములో తక్షణమే శ్రద్ధవహించి ఈనెల పరిపూటలలోనే దానికి తగిన ఖానూను చేసి, వీలుండిన వెనుకటి బకాయీ వసూలు చేయు (Retrospective) అధికారము గూడ గొని, ఉచితముగా లాభము పొంది ప్రభుత్వమువారికి నష్టము కలిగించుచున్నవారికి మంచి గుణపాఠము నేర్పించవలసినదని సూచించుచున్నాము.

పూర్వపు అఫ్ఘన్

అమీరు మనుమడు

పూర్వము ఆఫ్ఘనిస్థానపు అమీరుగానుండిన షేర్అలీఖాను మనుమడగు సర్దారు అబ్దుల్ అజీజుఖాను హైదరాబాదు వచ్చియున్నారు.

పోలీసులపై

గారడీవాండ్ల దొమ్మి

భోయిగూడెము చెరువువద్ద గారడీవాండ్లు సడిసేయుచుండెను. అచ్చటికి పోలీసుజవాను పోగా వారందరు అతనిని ముట్టడించిరట. పోలీసుజవాను సీటివాయించగా ఇంకనుకొందరు పోలీసువారు వచ్చిరి. గారడీలు వారిని రాండ్లు రువ్వులు విసరిరి. వారిలో ముఖ్యులు పట్టుబడి విచారణలో నున్నారు. పోలీసు జవానుకు గాయములు తగిలినవి.

హోమియోపతీ వైద్య పరీక్షలో నెగ్గిన రాష్ట్రీయులు

కలకత్తా హోమియోపతీ మెడికలు కాలేజి పరీక్షలో ఈ క్రిందివారు హైదరాబాదు నుండి ఉత్తీర్ణులైరి.

౧. మ. సజ్జాదుహుసేన్ సా.	ఎం.డి.ఎచ్.
౨. అఫ్జలుద్దీన్ సా.	
౩. మ. యూసుఫుద్దీన్ సా.	
౪. మ. వ కీముల్ హక్ సా.	
౫. సాదూముహమ్మద్ సా.	
౬. నాథేలాలుగారు	ఎల్. ఎం. ఎచ్.
౭. హైదర్ఖాన్ సా.	
౮. [illegible] హసన్ సా.	యస్.

ముల్కీ సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చు అధికారము గలవారు

ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము

కొన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయములనుండి, ముల్కీ సర్టిఫికేట్లు యిచ్చు అధికారము లేనిది ఎవరికుండునను విషయములో సూచనలు వచ్చినందున, ౧౩౫ షహరేవర ౧౩౪౦ ఫ. నాడు ఈ విషయము ప్రభుత్వ సభలో ప్రవేశపెట్టబడెను. దానిపైన ఈ క్రింది విధముగా తీర్మానింపబడినది:—

౧. బరారు ప్రాంతమువారికి సర్టిఫికేట్లు, ఏ జిల్లాలో వారి ఉద్యోగ మియ్యబడుచున్నదో ఆజిల్లా తాలూకదారు ఇయ్యవలెను.

౨. హైదరాబాదు రాజ్యములోని ఏదేని పదవిగల అధికారులు సర్టిఫికేట్లు నియ్యవచ్చునో అట్టి పదవిదే బ్రిటిషు ఇండియా పాలనముక్రిందనున్న ప్రాంతములలో కలిగిన అధికారులు ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్లుకూడ అంగీకరింపబడవచ్చును.

౩. అదనా దర్జా నౌకరులు, వృత్తిసంబంధమైన నౌకరులు, మొకొసదులు వీరికి ఒక జిల్లా తాలూకదారు ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్లు వేరొక జిల్లాలో కూడా ఒప్పుకొనవలసినదై యుండవలెను.

౪. ఆలాములాజిములు, ఏ జిల్లాలో ఉద్యోగము సంపాదించుచున్నారో ఆ జిల్లా యొక్క గాని, ఏ జిల్లాలో అట్టివారి నివాసమో ఆ జిల్లా యొక్క గాని తాలూకదారు వద్ద సర్టిఫికేట్లు పొందవలెయును.

౫. అదనాదర్జా నౌకరులు తమ కొద్దికాలపు సెలవు (ఆరు నెలలలోపల)లో ఇంకొకరిని తమకు ప్రతినిధిగా నౌకరీలో పెట్టినచో, అట్టివారికి, ఆ యుద్యోగమునకు సంబంధించిన పై అధికారి సర్టిఫికేటు నియ్యగలరు.

ఉర్దు రాజభాషయైనదని సంతోషము

కాయస్థసంఘ మందిర ప్రవేశోత్సవము

౭ మొహారమునాడు ఈయుత్సవము రాజా బహద్దర వేంకటరామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. గారి అధ్యక్షతతో జరుపబడెను. ప్రభువుగారి పటము పుష్పమాలాలంకృతము చేయబడెను. ఒక బాలిక ఈశ్వర ప్రార్థనము సల్పెను. రాజావర సింగరాజ్ బహదర్ మున్నగు ప్రముఖులు, పలువురు విఖ్యాత న్యాయవాదులును కాయస్థసంఘము యొక్క చారిత్రక విశేషముల జదివిరి. శ్రీ రాజా బహద్దరుగారిని సంఘమునకు పోషకులుగా నుండుటకు ప్రార్థించిరి. శ్రీవారును ప్రస్తుతౌరమిచ్చుచు పోషకత్వము నంగీకరించిరి. ఈసంఘము మాతృభాష ఉర్దూభాషయనియు, అదియే ప్రభుత్వము భాషయగుట సంతోషకరమనియు, కాయస్థులు ప్రత్యేకముగ ఉర్దూభాషా సేవ చేయుచున్నారనియు, కాయస్థులు సంయుక్తముగా ప్రభుత్వముయొక్కయు దేశముయొక్కయు సేవ చేయుచుండవలయుననియు హితబోధ యొనర్చిరి. ప్రభువుగారి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకై ప్రార్థనము సలిపి సభ ముగిసెను.

బాలభటుల సంఘోత్సవము

మ. రా. వ. కృష్ణప్పగారి జూబిలీయుత్సవ గౌరవార్థము మన రాష్ట్రములో బాలభటుల కిందవల సమ్మేళనము (ర్యాలీ) ఉత్సవము వచ్చేనెల ౧౨, ౧౩ తారీఖులలో జరుగగలదు.

దేశీయ సంస్థానములలోని బాలభటుల సంఘములకు ఆహ్వానములంపబడుచున్నందున చాల మంది రాగలరని తెలియుచున్నది. [illegible]

గణేశోత్సవములో వ్యాయామ, వస్తు, కళాప్రదర్శనములు

కర్ణాటకుల ఆదర్శపద్ధతి

కర్ణాటకులు జరుగబోవు గణేశోత్సవమును సర్వప్రాముఖ్యముగా జరుపనుండుట చాల సంతోషము కలుగుచున్నది. ఈకాలమునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులకు తగిన ఆదర్శమిది. అందు ప్రతివారికిని అనుకరింపదగినది. ఈపద్ధతియేమనగా వ్యాయామ గోష్ఠీప్రదర్శనములను, స్వదేశీవస్తు, కళాప్రదర్శనములను యేర్పాటు చేసి ప్రోత్సహించుట-యిట్టి కార్యక్రమములను చేర్చి వ్యాయామమును యువకులలో వ్యాపింపజేయుచుండుటయు, ఈకాలములో వ్యాయామమును ప్రోత్సహించుటయు, స్వదేశవస్తువులను ఆదరించువారులేని నేటిపరిస్థితులలో దేశీయులు అభిమానమును అటువైపు త్రిప్పుట.

ఈప్రకారముగా కర్ణాటక గణేశోత్సవమండలివారు కళాభిమానులకై కళాప్రదర్శనమొకటి యేర్పాటు చేసినారు. తమ ఫోటోగ్రాఫులను, చిత్రములను యున్నచో వాటిని ప్రదర్శనము చేయించదలచువారు వాటిని హైదరాబాదు నగరమందు గౌలిగూడలో గణేశోత్సవ మండలి కార్యదర్శియగు బి. జి. చిమలిగిగారికి పంపవలెను. ఫోటోలు, క్ర్యారం, బ్రిడ్జి టూర్న మెంటులుకూడ యీసందర్భమున యేర్పాటు చేయబడినవి.

చరిత్రగ్రంథములలో వర్జింపదగినవి

మెక్డొనాల్డుగారు సూత్రించుట

మెక్డొనాల్డుగారి బంధువొకరికి, కొద్దికాలము క్రింద ప్రపంచములో వివిధ ప్రభుత్వములచే విద్యార్థులకు పఠనీయములని నిర్ణయింపబడిన చరిత్ర గ్రంథములను పరిశీలించుచుండగా, వాటి అన్నిటిలో అనేకము మూడు సూత్రములు ఆక్షేపణీయములుగ కనబడెను. ఆ మూడింటిలో ఒకదానిలో యీక్రింది విధముగ ఒక వాక్యముండినది. "గ్రేట్ బ్రిటనులో ప్రతి సంవత్సరము బొగ్గుగనులలో ౧౦ యేండ్లకు లోబడిన వయస్సుగలవారు వేలకొలదిమంది పనిచేయుచుందురు." ఈ వాక్యము మెక్డొనాల్డుగారి దృష్టికి తేబడినంతనే ఆచరిత్ర గ్రంథము ఏదేశ ప్రభుత్వముచే ఆమోదింపబడియుండెనో ఆదేశ ప్రభుత్వమునకు ఆ ఆక్షేపణీయమైన వాక్యము దృష్టికి తేబడెను.

"ఇప్పుడా గ్రంథమును కొని చూచినచో, దానియందు ఆ వాక్యము యిక యెంతమాత్రమును కనబడదు." అని మెక్డొనాల్డుగారు గిల్డుహాలులో "సిటీ ఆఫ్ లండన్ వొకేషనల్ కోర్సు" చదువుచున్న విద్యార్థుల యెదుట ఉపన్యసించుచు పై కథనంతయు తెలిపి చెప్పెను.

"ఒక పక్షమున అవమానము పొందేయు నట్టిన ప్రజానీకమునకై ప్రాయబడిన చరిత్రను బోధించుటయు మరికొందరు స్మరించదగిన దేదియు లేనట్టిదానిని నాశము చేయుటయు యగును.

జాతిగ ఒకటి యొక్కయును పని సర్వంచు నట్టు పార్లమెంట్ బాలికాలని తయారు చేసినచో, దానిని పూర్తిగను తొలగింపరాదు. ఎందరోగలరు. కేవలముకలిగి వారిలో ఒకరిని, దానిని మరువ వీల్లేదు.

భీకర చరిత్రములలను, అద్భుత చరితములను బాలకులచే మెచ్చుకొనబడునను ఆటకి తోచిన యుక్తిని చరిత్రనువారికి బోధించుట యెంత మాత్రము యుక్తము కాదు." అని మెక్డొనాల్డుగారు చెప్పెను.

రైల్వేల ఆదాయము

౩౦ జూను ౧౯౩౫తో అంతమగు పది నెలలలో ప్రయాణికులవలన రూ ౨౦౩౦౩౭ లు, సామానులవలన రూ ౩౦౨౫౮౪ లును ఆదాయము వచ్చెను. గత సంవత్సర మిదేకాలములో మొదటిపద్దు రూ ౨౧౧౮౦౦లును, రెండవ పద్దు రూ ౩౫౯౧౫౭ లు ఉండెను.

ఇక రైల్వే బస్సుల వలన ౩౦ జూను ౧౯౩౫ తో అంతమగుకాలమున రూ౩౫౫౮౪ లు ఆదాయము వచ్చెను. గతసంవత్సర మిదేకాలమున రూ ౨౨౯౧౫ లు ఆదాయము వచ్చెను. బస్సులలో ప్రయాణికుల సంఖ్య ౩౦ జూను ౧౯౩౫లో అంతమైనకాలములో ౧౬౨౯౯ మందియు, గత సంవత్సర మిదేకాలమున ౧౩౮౩౯౫ మందియు అని లెక్క తేలినది.

అర్థిక శాఖాజ్ఞ

అర్థిక శాఖనుండి ౩ మెహరు ౧౩౪౪ ఫ. నాడు జారీఅయిన నెం. ౧౧ వ అజ్ఞ ను. ఫ. క. నిజాం ప్రభుత్వము వారి నాణెములు అగ్ని బోయినను, లేక అవి దొంగనాణెము లైనను వాటిని కత్తిరించి వేయుటకును విరుగగొట్టుట కును అధికారమును విద్యుచ్ఛాఖాధికారికి యిచ్చుచున్నది.

హైద్రాబాదు చెలామణి శాసనము నెం ౩ ౯, ౧౩౨౧ ఫ. యొక్క దఫా ౨౧, ౭ వ భాగము యిచ్చు అధికారముల నుపయోగించి అర్థికశాఖవారు ౧౧తేది ౧౩౨౨ఫ. లేది, నెం. ౨౫ వ గల ఆదేశాఖఆజ్ఞయొక్క ౧ వ భాగములో „విద్యుచ్ఛాఖ నాజం" అను మాటలను చేర్చుటవల్లా పైజెప్పిన అధికార మొసగబడినది.

ప్రత్తి గట్టాలు

౧౯౩౫ జులై ౧౯వ తారీఖుతో అంతమగు వారమందు నిజాం రాష్ట్రమందలి వివిధ కర్మాగారాలలో ౫౯౭ ప్రత్తి బేళ్లుగట్టాలు చేయబడినవి. పూర్వ సంవత్సరము యిదేకాలములో ౨౫౨౭ బేళ్లు గట్టాలు చేయబడెను. ఈ బుతువులో నింతవరకు ౨౪౫౭౧౯ బేళ్లును, గత సంవత్సరములో నిదేకాలమున ౨౭౮౧౫౪ బేళ్లును గట్టాలు చేయబడెను.

నీటి హక్కు మొకద్దమా విచారణ

మాల్గుజారి మున్సిగారియెదుట ఈమొకద్దమాలో ౧౦ ౧౧ మెహరు తారీఖులలో వాదము పూర్తియైనది న్యాయవాదు లైన గ్రాంటుగారు (మద్రాసునుండి వచ్చిన న్యాయవాది) తిర్గి మద్రాసుకు వెళ్ళిరి. తీర్పు ఇంకను కాలేదు.

పురపాలక సంఘ ప్రత్యేక సమావేశము

ఇర్త్నీసివేయు నౌకరుల జీతముల విషయము పరిష్కారమునకై ౧౭ మెహరునాడు సభ సమావేశమగును అతనవాత మహాజనా (జిబా యర్యాయ పట్ర్క)ను గురించి ఆలోచించబడును

గంధకము దిగుమతి నిషేధాజ్ఞ

ప్రభుత్వమువారి పోలీసు శాఖనుండి సెలవు పొందనిది గంధకమును మన రాష్ట్రములోకి తెప్పించగూడదని అజ్ఞ అయినది. అట్టి సెలవు లేనిది తెప్పించిన పక్షమున కరోడ్గిరివారు జప్తిచేసియుండెదరు.

అంటువ్యాధుల నివేదిక

హైద్రాబాదు నగరము, పరిసర గ్రామములు

౨౭ జులై ౧౯౩౫ తో అంతమగు వారము

ప్లేగు

ఈవారములో హైద్రాబాదు నగరములోను పరిసర గ్రామములలోను ప్లేగు యెవరికిని తగులలేదు. ఏయింటిలోగాని ప్లేగు తగిలిన యెలుకలు చిక్కలేదు. ఎలుబవేసియు, బోను బుపెట్టియు యెలుకలు పట్టుకొన బడుచున్నవి. ఎలుకల బొరియలు గంధకము పొగవేసి పూడ్చ బడుచున్నవి.

మెదడు వెన్నెముక జ్వరము

ఇది తగిలినవారొక్కరు యీ వారములో మహబూబ్ నగర్ జిల్లానుండి వచ్చినవాడు ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో చేర్చుకొనబడినాడు.

స్ఫోటకము, కలరా

కలరాగాని, స్ఫోటకము గాని తగిలినవారెవరును యీ వారములో ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో చేర్చుకొన బడలేదు.

ఇన్ఫ్లుయెంజా

ఈవారములో ఉస్మానియా ఆస్పత్రిలోకి ఇన్ఫ్లుయెంజా తగిలినవారెవరును చేర్చబడలేదు. విక్టోరియా జెనానా ఆస్పత్రిలో ౨ మందిన్ని సిటీపోలీసు ఆస్పత్రిలో ఒకరున్ను, ఉస్మానియా ఆస్పత్రిలో ౧౩ మందిన్ని ఇన్ఫ్లుయెంజాకై చికిత్స పొందిరి.

ఆత్మహత్యా ప్రయత్నము

ఘాంసీబజారులో తుల్జా అనుపేరుగల స్త్రీ కడుపునెప్పి బాధలకు పడలేక తనగాజులు పొడి చేసికొని మింగెననియు, వైద్యశాలలో దాఖలు అయినమీదట ఆరోగ్యము పొందుచున్నదనియు తెలియుచున్నది

సుబహెదక్కను ప్రభు జన్మోత్సవసంచిక

ప్రభువుగారి జన్మోత్సవమునాడు హైదరాబాదులోని దినపత్రికయగు సుబహెదక్కను పత్రిక ప్రత్యేక సంచిక గద్య పద్యాత్మకముగా వెడలునట

పోలీసుకు మోటారు ప్రమాదము

యాకూతు పురములో పోలీసు జవానుకు మోటారుతో తాకిడి యైనందున అతని ముంజేతికిని మోకాళ్లకును గాయములైనవి.

క్షేత్ర ఫలము

హైద్రాబాదులో ఈసంవత్సరము ఇంతవరకు ౭౨ అంగుళము ల వర్షము కురిసెను, ...

సికింద్రాబాదు ఉపాధ్యాయులసభ

సికింద్రాబాదు ఉపాధ్యాయసంఘ వార్షిక సభ ౩౧ అగస్టునాడు జరుగును.

చాకుతో రొమ్ము చెక్కుట

యాకూతుపురా వీధిలో ఒకడు తన సహచరునిని చాకుతో రొమ్ముపైనను, ప్రక్కలందును పొడిచి గాయముల కలిగించెను నేరస్థుడు పట్టుబడినాడు. గాయపడిన వాడు వైద్యశాలకు పంపబడెను.

గ్రామ సమాచారములు

రజతోత్సవమును గూర్చి జనుల ఆశలు

హనుమకొండలో ౧౦ వీధి పాఠశాలలు

(లేఖరి)

హనుమకొండ; ౩-౧౧-౪౪:—

మన రాజ్యమందలి మాల, మాదిగలకు ప్రతి తాలూకా యందు నొక ప్రైమరి పాఠశాల స్థాపించుటకు ఆయా స్థానిక ప్రముఖులు పూను కొని, సర్కారువారి సాయము కోరుచుండుట సంతోష దాయకము. ఇదివరకు కొన్ని చోట్లలో అస్పృశ్య మదరసాలని సర్కారువారు స్థాపించి యున్నారు. ఇప్పుడిప్పుడు కొన్ని పాఠశాలలు నూతనముగా స్థాపించబడు చున్నవి.

ప్రస్తుతము దేశాభిమానుల ఆదరణపై హను మకొండయందు ౧౦ పాఠశాలలు వీధి వీధిన స్థాపింపబడు చున్నవి. ఇవి "ఆదిహిందూ సంఘము సుబా వరంగల్" యాజమాన్యమున నడుపబడును. ఆ పాఠశాలల నామములు దిగు వనుదహరించ నైనది. ఇవి స్థానిక ప్రముఖుల యాదరణమునను, దేశముఖులు, దేశపాం డ్యాలు, పటేలు పట్వారీలు, స్వజాతీయ నాయ కులు జాతి మత భేదములులేక స్వహస్త పర హస్తములతో సహాయము చేయగలరను నమ్మ కమున మంచి నిపుణులగువారితో నడుపబడు టను హానుమకొండ, షరే వరంగల్ మాల మాదిగలు నమ్మియున్నారు.

స్థాపించబడు పాఠశాలల స్థలము

౧. మడికొండ, ౨. వొడ్డేపల్లి, ౩. సింగా రము, ౪. కుమార్లపల్లి, ౫. పాలెము, ౬. కంచ రకుంట, ౭. మట్టెవాడ, ౮. గిర్మాజిపేట, ౯. రంగశాయిపేట. ౧౦. కరీంబాద. ఈ పది పాఠశాలలకు సర్కారువారు ఒక్కొక్క పాఠశాలకు చొప్పు ౧౦ రూపాయలు ఉపా ధ్యాయుని వేతనము, రెండు రూపాయలు ఇంటికిరాయి మంజూరు చేయుదురు. ఇదివరకే మా సదర్ మొహతమీము గారు ఈ విషయము దయదలంచినట్లు తెలియుచున్నది.

ఇంతతో పాటు వరంగల్, హనుమకొండ యందు చేతిపనులు అనగా దర్జీ—వస్త్రరంగము—నివారీలు— జంపఖానలు—నవారు నేయుట మొదలగునవి నేర్పు కారుఖాన యందలి నొక శాఖను ఈ బాలురకు గాను ఏర్పాటు చేయుదురనియు, బాలికలకు రాట్నము పనులలో నూలు, ఉన్ని వడుకుట నేర్పెదరనియు తెలియు చున్నది. ఈ కారుఖాన వరంగల్ నివాసులగు వట్టెం రాఘవులుగారి ధనియు, అందు సిద్దలిం గముగారును, లక్ష్మీకాంతరావుగారును సంస్థా పకులుగా నున్నారు. యువ శ్రావణ ౩॥ ౧౫ లు నుంచి కారుఖాన సాగించబడునని ఆశించ బడుచున్నది.

ప్రజలకు ఆశలు

ప్రభువుగారి రజతోత్సవ సమయమున వెట్టి చాకిరి ఫర్మానును అమలు సరిగా జరుపు దేహీరోస్త న్సవము, లేబరు పార్టి స్థాపనయు జరుగనని ఈ ప్రాంతపు నిమ్నజాతీయులు పలువురు ఆశిం చుచున్నారు. ఇంతేగాక యితర ప్రజలును అనేకులు మంచి మంచి వరములనూ మన రాజా ధ్యారు యిత్తురని ఆశతో అనుకొనుచున్నారు.

ఆత్మహత్యకై యత్నించిన వాడు పలాయనమగుట

(విలేఖరి)

జన్నన్న పేట; ౮౪-౧౧-౪౪ఫ.

కాల స్థితి

ఈ ఆశ్లేష కార్తె ప్రవేశము నుండి వర్షము కురియుటలేదు. కృషికులు పునాస పైరులు దున్నుటయందును, అబికై భూములు సిద్ధము చేయుటయందును, మరికొందరు ఆబి పైరులు కల్పుతీయుట, ఆముదములు చల్లుటయందును మగ్నులైయున్నారు. పైరులు మాత్రము నేటి వరకు మంచిగా పెరుగుచున్నవి. జనులు ఆరో గ్యమునందే యున్నారు. ఇప్పుడే కొన్ని మోటబావులయందు సమృద్ధముగా నీరు దొర కుటలేదు.

పాండవుల కథలు

రమారమి నేటికి రెండు మాసముల నుండి ఈగ్రామమున ఒకచేసి క్రమముగా ప్రతిరోజు దివా రాత్రముల యందు పాండవుల కథలు చెప్పుచున్నారు. కాని వీరికథలు భారత కథల కు యెంతమాత్రము అంటివుండుటలేదు. ఇంతి యేకాక వీరిఫక్కి చిత్రము గుంభ్రముగా చేతు లు త్రిప్పుతూ కథ నారంభింతురు. ఈకథ ఒక దర్వుకు లేక పదమునకుగాని లేక పద్యమునకు గాని సరిపోకపోవుటయే గాక మృదంగమున కు యెంతమాత్రము అనుకూలించుట లేదు.

ఆత్మహత్యా ప్రయత్నము

ఈగ్రామమున ౨-౧౧-౪౪ తేది ఉద యము ఘ ౧౦॥ సమయంలో జల్ల విశ్వనాథ ము అను వైశ్యుడు తనకు బాకీగాయున్న బొమ్మెన సోమయ్య అను వానిపై బాకీరూ పాయలకు దాడిచేయగా, అతడు లెక్క చూచు కొని రూపాయలు యిచ్చెదననెను. అంతట వైశ్యుడు కొందరిని వెంబడించుకొని జక్కుల శంబయ్యగారి గృహమునకు వెళ్లెను. అచటికి పోయిన తరువాత సరకొందరు చేరుకొనిరి. అట్టి సమయములో నలుగురు పెద్ద మనుష్యులు శంబయ్యగారి అభిప్రాయ ప్రకారము అప్పటి కి మిగిలిన బాకీరూపాయలు ఇదేసంవత్సర విజ యదశమివరకు రూపాయలుగా కాని లేక ధాన్యముగా కాని పొందగలందులకై వైశ్యుని కోరిగారికి చెప్పిరి. కాని అతడు గ్రహించనం దున ఒకవారం రోజుల గడువునకు రూపా యలే పొంద గలందులకై మరియొకసారి హెచ్చరించి చెప్పిరట. కాని సాహుకారిగా రు అందరుకలిసి నగదు పూర్తిగా యిప్పించక పోయిరని కుంకుచు తనమేడలోయున్న సన్న నికెల్లాగెకొని మెడకు ఉరిపెట్టుకొని బాగుగా లాగుకొనెను. ఇందుకు అచటివారెల్లరు తెల్ల ముఖముకేసిరి. తుదకు కొందరు లేచి విడిపించి రి. పాపము! ఒక ౧౦ నిమిషములవరకు కన్ను లనుండి దేహముపైకి నీరువచ్చుచుండగా స్మృతి కి వచ్చెనట.

ఇందులకు కొత్వాలి వారి రిపోర్టుపై జన గాంనుండి అలి॥ సబుయిన్స్పెక్టర్ గారు నిన్న ఆరుబెంచి విచారముచేసిరి. కాని సాహుకా రి యొచటికో పలాయనమాయెను. పై అమీను గారు వైశ్యుడు తిర్గి వచ్చినచో తెల్పగలందు లకై తమ కొత్వాలివారలతో చెప్పి తిరిగి తమ ముస్తకీర్ వెళ్లియున్నారు.

శ్రీ అళ్వారాయ గ్రంథాలయ స్థాపనము

(స్వకీయ విలేఖరి)

పాల్వంచ; ౨-౧౧-౪౪ఫ.

పాల్వంచ తాలూకాకు మునుపొకప్పుడు పాల్వంచ రాజధానియై విలసిల్లి అశ్వారాయ బిరుదంబునకు వాసికెక్కించినది. ఇప్పు డీదియొక చిన్నపల్లెగామారి ఆనాటి రాజసుడులు, కంద కములు, కోటలు, దేవాలయములు శిథిల రూప మున నిప్పటికిని కాన్పించుచు తొల్లింటి ప్రతి భను చాటుచున్నవి. ఇప్పుడీగ్రామమున సం స్థాన దారోగా ఆఫీసు, లోకల్ ఫండు మదర సా, పోస్టాఫీసు, పోలీసు ఠాణా గలవు. పెద్ద పెద్ద యధికారులు, ప్రభువులు షికారు నిమిత్త ము ఈగ్రామములో సంవత్సరమున కొకతూరి మకాము చేయుచుందురు. ఇల్లిందు—భద్రాచ లంరోడ్డు ఈగ్రామము నానుకొనియే పోవుచు న్నది. ఇట్టి చోట స్థానిక ప్రముఖులు యువ కులు కొందరుకలిసి యువసం. ర శ్రావణ శు. ౧౦ శుక్రవారంరోజున, ప్రస్తుత మిక్కడ జం గాతు దారోగాగావున్న వనం వెంకట్రామన నరసింహారావు పంతులు దేశపాండ్యాగారి యాజమాన్యమున సమావేశమై ప్రభుభక్తిసూచ నంబుగ నైగ్రంథాలయ స్థాపనమును జరిగించి రి. ఈసంస్థాన విద్యాధికారులగు శ్రీ కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మగారు గ్రంథాల యావశ్యక తనుగురించి ప్రబోధించిరి. యానంతరము మద్రాసు మార్తి రామమూర్తి గారు విద్యావశ్యకతను గురించి చదివిరి. అధ్యక్షులు దేశపాండ్యాగా రు గ్రంథ ప్రయోజనమును గురించియు, విద్యావశ్యకతల గురించియు ఉర్దూలోను, తెలుగులోను ప్రసంగించిరి. అధ్యక్షులు సభ్యు లకందరికి టీపార్టీ చేసిరి. కృతజ్ఞతాభి వందన ములతో ముగింపబడెను. సభలో కార్యక్రమ మునకు కొన్ని తీర్మానములు గావింప బడినవి.

శ్రీ వనం వెంకటరామ నరసింహారావుగారు అధ్యక్షులుగాను, శ్రీ తేరాల సోమశేఖరరావు కోశాధికారి గాను, సర్వరాజహంసిక సా. గారు, మా. రామమూర్తిగారు కార్యదర్శులు గను యెన్నుకొనబడిరి.

పలువురు ప్రముఖులు గ్రంథాలయమునకు గాను పత్రికా సహాయమును, గ్రంథ సహాయ మును, చందాలను యొసంగిరి.

రజతోత్సవబోధ

(విలేఖరి)

మొగిలిగిద్ద, ౧-౧౧-౪౪

ఇది షర్గీతాలూకాయందు చేరిన యొక్క గొప్ప సుప్రసిద్ధ గ్రామము. ఇచ్చటనొక మాధ్యమిక పాఠశాలగలదు. అందు ౧౫మంది ఉపాధ్యాయులుగలరు. వారుమిక్కిలి శ్రద్ధతో విద్యను గఱపుదురు. మెదకు విద్యామండల పరీక్షకులగు మౌల్వీ మొహమ్మద్ షైజొద్దీను ఎం. ఏ. కెంటబ్. బ్యారెట్లాగారు బడిపిల్లలను పరీక్షించుటకు, ప్రతిసంవత్సరమువచ్చు నాచారము ప్రకారము, ఈసంవత్సరము పరీక్షతీసికొనుటకు, ఎన్మిదిమ్మిది గంటల ౪౫ నిమిషములకు, బడి ప్రారంభముకాకముందే, ప్రార్థన ముగియు నింగివచ్చి, ప్రార్థనానంతరము బాలురను పరీక్షించిరి. ... కూడ ... విశేషముగా ... పరీక్షకులగురు బడిపిల్లలను ... సంతోషించిరి.

"ప్రభువారాజునకును ఇరువదియైదు సంవత్సరముల రాజ్యము చేసినతర్వాత రజతోత్సవము జరుపఁబడును. అట్టిరజతోత్సవము ఇంగ్లాండుము నందు యిటీవలనే మన సార్వభౌముల సింహాసనారోహణ జరిగియుండెను. అటువంటిసమయమున, మన రాజునకు కూడ విశ్వాసులగుటచేత, భాగ్యనగరముననుకూడ గొప్ప ఉత్సవము జరుపఁబడును" అని వక్కాణించిరి.

మనరాజుగారుకూడ సింహాసన మెక్కి ౨౫ సంవత్సరములాయెను. వారి రజతోత్సవము ... జరిగినతర్వాత ఒకవారము ... దినములవరకు జరుపఁబడును. అప్పుడుమనకు ప్రభువుగారియందుండు ప్రేమను ఎన్నియోవిధములవెల్లడి చేయవలెను" అనిచెప్పి ప్రభుత్వమువారిచే పంపఁబడిన రజతపత్రకములను గతసంవత్సరాంత పరీక్షలలో ఎక్కువమార్కులు తీసుకొనిన బాలురకొసంగి, మరింత శ్రద్ధాసక్తులతో విద్యనభ్యసించుటకుఁ బ్రోత్సహించి, ఉపాధ్యాయులందఱితో కరచాలనము చేసి వెడలిపోయిరి.

సనాతన పౌరోహితుల పన్నులభారము

ఆర్యసమాజికులు పిలువబడుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

నల్లగొండ, ౨౯-౧౦-౪౪ ఫ.

నల్లగొండ జిల్లాలోని కొన్నిగ్రామములలో పౌరోహితులు కట్టుదిట్టముగానుండి రైతులను పెట్టు బాధలు దుస్సహములు. వారుచెప్పినంతదే వతల మొక్కుబడులు చెల్లించనిది వారివద్ద నుండి నిరాకరించిరి. వీరు చెప్పిన వివిధసంభావనాదులనెంచుకొని రోత్సవములకు మిక్కుటముగు రొక్కము సెలవుచేయుట చేబుణగ్రస్తుల మగుదుమని రైతులు ఎంతినిమిలాడినను పౌరోహితులు సనాతన ధోరణి వదలజాలరైరి. తుదకు రైతులు నిసివేసారి బోనాలసర్వయ్యగుప్త, పోలానర్సయ్య గుప్త మొదలగు పలువురి యాజమాన్యమున ఆర్యసమాజమువారిచే ముక్కాముల, నడికూడె, కొప్పోలు, తమ్మడపల్లి గ్రామములలో ఈసంవత్సర వైశాఖమాసారంభమునుండి ౫ వివాహ కార్యములు, ౩ దినసకార్యములు, ఒక శాంతి, ౨ ఆంజనేయ సమారాధనలు చక్కగా జరిపించుకొనిరి. ఆంధ్రనిధికి రెండురూపాయల యొనిమిదణాల చందాయిచ్చిరి. ఇట్టివి మరిరెండు వివాహములు జరుగనున్నవి.

కొత్వాల మానదు పెండ్లిండ్లు చేయించవలసిన స్థాయిలలో లాభమో నష్టమో సనాతనులు బాగుగా గ్రహించి, ప్రజాహితకార్యములకై తమచేతనైనంతవఱకు పాటుపడుచు గౌరవము పొందవలెను. ఈకాలమున కార్యభంగకరములగు చర్యలచే బ్రాహ్మణ గౌరవము దక్కనేరదు.

బురఖాలో కృపాణము

హత్యా విషయమైన సోదాలో

వెల్లడియగుట

(విలేఖరి)

పాయెగా యొంపలి ఉండానగరము [షంషాబాద్] తాలూకాలోచేరిన సిద్ధాపురము స్టేషనుకు సమీపమునన్న చేగూరుయను గ్రామమున నొక మహమ్మదీయుడుగలడు. అతడు సుమారు ౩౫ సంవత్సరములవయసుగలవాడు. అతనికి పాయెగా ఇలాకాయందే ౩౦ రూపాయల పొలమున్నది. అతని కిరువురుభార్యలు. పెద్ద [మొదటి] భార్యకు సంతానములేమిచే పట్నమునుండి ఇంకొక సంబంధమును కూర్చుకొనెను. రెండవభార్యకు ఒకపుత్రుడుకలిగెను. తనకు సంతానములేమిచే మొదటిభార్య రెండవభార్యయగు దసూయతోగలదై తన మేనమామతో ఆలోచించి ఏర్పాటుచేసుకొనిన ప్రకారము, సర్తు గ్రామమున లేనప్పుడు, వారిరువురును ఒకనాటిరాత్రియందు ఆమెకంఠమునుండించిరట. వారిసాహసములు చాలక్రూరమైనవిగానుండెనట. అటుతర్వాత మేనమామతనస్వంతగ్రామమును ననానికి పొరపాటుగ కేగెనట ఈ క్రూరకృత్యము రాత్రి ౧౧గంటలకగుటచే ఎవరికిని తెలియలేదు. ఇట్లని తెల్లవారినపిదప అగ్రామమందలి పోలీసువారికి తెలియగానే వారువచ్చి పంచనామా మొదలగునవి చేసి, మొదటిభార్య మేనమామను నేరస్థునిగ అనుమానించి అతనిని కూడ పట్టుకొనివచ్చిరట. ... ఆమె గారిని ... ఒప్పుకొనినదట. ఇంతలో ... తెలుప అరదు ... తన భార్యనుకూడ బంధించుకొని బురఖాతీసివేయుమని చెప్పినట్టు ... పోలీసువారు ... నేరస్థురాలగు ఆతనిభార్య స్త్రీతో, "నీవు బురఖాతీసివేయుటకు వచ్చిన నిన్నుకూడ నీభార్యకడకే పంపుదుమని చెప్పిరట" అందులకు పోలీసువారొక ... ఒక స్త్రీచే సోదాచేయించగా నొకకృపాణము బయల్పడెను, పోలీసువారు దానిని లాగుకొని, నేరస్థుల నిద్దరను బంధించుకొని తీసుకపోయిరట.

మంథెనలో రజతోత్సవ యత్నములు

[స్వ. వి.]

మంథెన. ౩-౧౧-౪౪

౧-౧౧-౪౪ నాడు సాయంకాల మిచ్చట తహసీల్ కచ్చేరిలో స్థానిక ప్రభుత్వాధికారుల యొక్కయు, అహాలులగు కొందఱు గ్రామస్థులయొక్కయు సమావేశము, మనప్రభువుగారి రజతోత్సవమునుగురించియాలోచించుటకు, జరిగెను. ఈక్రింది యాధికారులను, అధికారేతరులును గల యొకసంఘము రజతోత్సవమునకు చందాలుప్రోగుచేయుటకును, ఆవసరమగు నితరకార్యముల నొనర్చుటకును ఏర్పడినది.

అధ్యక్షులు తహసీలుదారుగారు

కార్యదర్శి లోకేగారి రామన్నగారు

సహాయకార్యదర్శి రషీదుద్దీన్ గారు, వకీలు

సభ్యులు మున్సిఫుగారు, డాక్టరుగారు, హెడుమాష్టరుగారు, ఆగ్జిజెరుగారు, కృష్ణయ్య అవధానిగారు, సీతారాంరావుగారు, గంగాధరరావుగారు.

పైసంఘము గాక మహాదేవపురము, తాడిచర్ల, చింతకాణి, దామెరకుంట, అరెంద, ముత్తారం కుంజపడుగు, కన్నాలగ్రామములందు ఉపసంఘములు నేర్పాటుగావించబడినవి. స్థానికులలో నీక్రిందివిధముగా విరాళముల నొసంగుటకు వాగ్దానములు లభించినవి

	రూ,
శ్రీయుత లోకేగారి రామన్నగారు	౨౫
,, రషీదుద్దీన్ గారు	౨౫
,, సీతారాంరావుగారు	౨౦
,, రాజేశ్వరరావుగారు	౧౫
,, సూర్యారెడ్డిగారు	౧౦
,, కృష్ణయ్య అవధానిగారు	౯
,, గణపతిరావుగారు	౫
,, గంగాధరరావుగారు	౫
,, సయ్యాముజలాలుగారు	౫
మొత్తము	౧౧౯

యుక్తిదీపము ద్వారా ఉపన్యాసము

౧-౧౧-౪౪ నాడు రాత్రి స్థానికమాధ్యమికపాఠశాలావరణమున సహకారసంఘప్రచారకులచే, విద్యార్థులయెదుట స్ఫోటకము చలిజ్వరము అనువానినిగూర్చి యుపన్యాసమొసగబడినది. సుమారు నూరుమంది బాలురు వచ్చియుండిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు ఉపన్యాసకులకు కృతజ్ఞత లొసగిన తరువాత సభ ముగిసెను.

కారేపల్లి భారత యువజనసంఘము

ఆరవ వార్షికోత్సవము

ఈ సంఘముయొక్క ఆరవ వార్షికోత్సవము ౨ అక్టోబరు ౧౯౩౫ నాడు జరుపుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవనియు, శ్రీయుత అనంచ వేంకటరావుగారు, హైకోర్టు వకీలు, హనుమకొండగారు అధ్యక్షత వహించుటకై కోరఁబడినారనియు తెలియుచున్నది.

క్రూరుని మరణము

బీదరు జిల్లాలోని వాగ్రా అను గ్రామములో ఒక మనుష్యుడు బాణామతి విద్యనేర్చి ప్రజలను చాల కష్టపెట్టుచుండెను. కాని ఒకదినము అతని గృహమునకు అగ్నితగిలి ఇంటివస్తువులేకాక ఇంటి యజమానికూడ కాలి మరణించెను.

అశోకుడు

౨వ పేజీ తరువాయి

టుకొన్న — ఇట్టి శాంతవసుంధరసుక్షేత్రమున జన్మించిన పుణ్యాత్ముని మహాత్ముని హృదయకేదారమందు తా వృద్ధిజేసికొని, పెరిగి పెద్దదై, తన సౌరభమును, ఖండఖండాంతరముల వ్యాపింపచేయుచున్నది,......ఐన- అశోకుడు జన్మించిన మనదేశమందు, పశుబలి ప్రచారమ్మందుండుట అసహ్యాకరము.

* * *

ఇట్లు అశోకుడు (౪౨) వత్సరముల న్యాయపరిపాలనజేసెను.- ఎప్పటికి, తనరైతుల బాగోగులకై చింతించుచు, వారి మేలుకై సదాతాను, జాగరూకుడైయుండి, తన ఉద్యోగుల తీవ్రముగా హెచ్చరించువాడు.

"నేను ఎచ్చటయున్ననుసరే- విహారమందేమి! అంతఃపురమందేమి! ధ్యానమందేమి! సర్వకాలసర్వావస్థలందు, నేను రైతులసేవకై సిద్ధమై ఉందును.........గాన ఎప్పటికప్పుడు సమాచారములనందింపవలయును-"

* * *

క్రీస్తుపుట్టుటకు (౨౩౬) వత్సరములముందు అశోకుడు పరమపదించెను.-అందుకు కొంతకాలము ముందు, తానొక బౌద్ధభిక్షుకుడై ధర్మప్రచారము చేయుచుండెడివాడు.-

మనదేశమందు మౌర్యవంశజ్ఞాపకములు చాల అరుదు.- కాశీసమీపమున "సారనాథు"లో అశోకుని శాసనములు చెక్కబడిన స్తంభమొకటి గలదు......ఇటులేఇంకను కొన్నిగలవు-శిథిలావస్థలో కొన్ని, కొన్ని మంచి స్థితిలో-

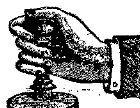
అశోకుని రాజ్యస్థానముపాటలీపుత్రము-కాని ఇపుడది నశించినది. చిహ్నములేని అగపడవు. (౧౫౦౦) ఏండ్లక్రింద ఒక చైనా సంచారి అప్పటిపాటలీపుత్ర శిథిలముగాంచి,-

"ఇది మానవహస్తములచే కట్టబడలేదు. ఈ గట్టిపనము- ఈపన్నుగడ- ఈశిల్ప హర్మ్యములు- నేనెచట జూడలేదు-" అని ఏపేజీలో తన దినచర్యపుస్తకమున వ్రాసుకొనియుండెను.

ఐననేమి- ఆ అశోకుని దివ్యభవనము-మట్టిలోకలిసి ఐపోయిననేమి! విశ్వమందంతట ఆ అహింసాప్రచారకుని పేరు నిలిచియున్నది. ఇప్పటికి అయనశాసనములనుండి వలయునంత పాఠము నందవచ్చును.

ఇప్పటికే వ్యాసము పొడుగైనది. ఇంకొక్కశాసనపు అర్థమును వ్రాసి ముగింతును.

"సకలప్రాణులు ఏదోనొకవిధముగా రమ్యాప్యాయపూర్వక స్నేహభావమును తగియున్నది.- ఇటులజేయుటలో ఇతరులయెడ మనసంభావ్యౌన్నత్యము చాటబడుటయేగాక, ఇతర సంఘసేవజేయవీలగును.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలవారేమి చేయగోరెదరు?

౧౨వ పేజీ తరువాయి

దీనినిగూర్చి యెవరిమట్టుకువారే ఆలోచించుకొనవలెను. ఇదియిదియని నేనేవియును చెప్పజాలను. దేశమునకంతటికి వచ్చుచున్న ఆదాయమును ప్రజలకును సరిగా విభజించుటెటుల? అనునదియే ముఖ్యమైనదుగ ప్రశ్నయైయున్నది. మన నాగళ్లతో భూమినిదున్ని, నాసాయనిక యెరువులనువేసి విస్తారముగా వ్యవసాయము చేయవలెను. ఆసంటకస్తువులతో ఎలక్ట్రిసిటీవలన నడుపబడుచున్న గొప్పగొప్పయంత్రశాలలలో వస్తువులను తయారుచేయవలెను. ఆడపిల్లలుగూడ సులభముగా యంత్రములను నడిపించగలిగి యుండవలెను. అప్పుడు సరుకులు మిక్కిలి విస్తారముగా తయారగును. వానిని సమముగా పంచిపెట్టినను గూడ సైంటిస్టులకును, మేనేజరులకును ఎంతెమున్నను, నైపుణ్యములేని పనివారలకును గూడ నంతయే లభించగలదు.

ఏసరాణీ పరిపాలించిన రోజులలో ౧౦౦౦ మందిపురుషులు నిర్మించగల సరుకులను యిప్పుడు యంత్రశాలలలో ఒక్కబాలిక నిర్మింపగలుగుచున్నదని అనిమనము వినుచుందుము. ఆబాలికలు నిర్మించు సరుకులలో సూదులు, పాలీకలాలు, నిప్పుపుల్లలు మున్నగునవిగూడ నుండును. వీటిని మనము, తినలేము, త్రాగలేము, కట్టుకొనలేము. పసిబిడ్డలు సూదులను, నిప్పుపుల్లలను తిందురుగానిఅందువలన వారికెట్టి పుష్టియును కలుగదు. మనమిప్పుడు ఆకాశమునుండియు, భూమినుండియు నైట్రోజనునుతీసి వ్యవసాయము చేయగలము. అందువలన పంటచిరకము పచ్చగడ్డి అధికముగా పెరుగును. దానిని తినుటవలన ఆవులు మిక్కిలి బాగుగాను హెచ్చుగాను పాలిచ్చును. అందువలన పాలు వెన్న మొదలైనవి సమృద్ధిగా లభించునుగాని కమిష్టులు దురాశతో దీనిని హెచ్చుగా అమ్మ గోరు, సెడలప్రకృతి తలుపులను మూసివేయును.

ఎప్పుడైనను, యేపనినైనను మనము మనయిష్టప్రకారము చేయగలమనుకొనుటకట్టిప్రజ్ఞ. ప్రతిదినమును కనీసము ౧౭ గంటలసేపు మీయుప్రకృతిఆజ్ఞలను నెరవేర్పవలెను. లేనిచో అదిమనలను వెంటనే చంపివేయును. తక్కినని ౭ గంటలు మనకు మిగిలియున్నవి. వీటిలో ఆహారమును మనము సంపాదించుకొనవలెను. లేనిచో మరియొకరు సంపాదించి మనకియ్యవలెను. ఆహారములేనిచో చావుతప్పదు.

నాగరికతగల దేశములలో నివసించుసెడల చట్టములకు బద్ధులము కావలెను. లేనిచో పోలీసువారు మనలను బాధించెదరు. దన్నులను దొంగిలనన్నవారల ఖండించుటకొరకే షెను శిక్షవేయుదురు. గొప్పనేరములను చేసినచో ఉరిశిక్షగూడ వేయుదురు. పట్టణములు న్యాయమైనవిగా నున్నయెడల, పరిపాలకులు పక్షపాతములేకుండ పాలించుచున్న యెడల, దుష్టులు మనలను కొట్టకుండను దోచకుండను చేయకుండను మనలను కాపాడెదరు. అందువలన మన స్వాతంత్ర్యమధికమగును. దేశమున అల్లరులు జరుగవు.

ఇప్పుడు ప్రజలకు నిర్బంధములున్నవి. మనకు పని యిచ్చిన యజమానియు, కాపురమిచ్చిన ఇంటి యజమానియును కోరికలకనుగుణముగ మనము నడుచుకొనవలెను. వారు మనల నిర్బంధించెదరు. వారు కోరినట్లు మనము నడచుకొనకున్న మన కిష్టము లేక పోయినను గూడ మనకు వోటు నియ్యవలెను. వారు చెప్పినచోటికి మనము వెళ్లవలెను. మన కష్టమువచ్చిన- నడిచి వెళ్లగూడదు. వారి అనుమతి లేకుండ యేపనిని చేయకూడదు. అటుల్లు చేసినచో గృహయజమాని యింటినుండి వెడలగొట్టును. కార్ఖానాల యజమాని పనిలోనుండి తీసివేయును. అతడు నిర్ణయించిన ప్రకారమే మనము రోట్లను సంపాదించుకొనవలెను. సరిగా వేళను విడిచినను వ్యాపారములను చెల్లవలెను. నిర్ణీత వేళ కుమ. కార్ఖానాలయందులో నే ... యుండవలెను. [illegible]

యజమానులను నమ్మకట్టుటయును ఆధారములైయున్నవి. ఆసియా ఖండములో పూర్వకాలమున ఒకడు మరియొకనికి అన్యాయము చేసినచో నష్టపడినవాడు అపరాధివాని గుమ్మములో తిండిలేకుండ కూర్చుని యుండును. అతడు పరుల న్యాయమును కలిగించువరకును అట నుండిపోడు, తిండితినడు. ఇప్పుడు కార్మికులు సమ్మెకట్టు పద్ధతి గూడ నట్టిదే. ఇప్పుడు మనము మనశత్రుని గుమ్మములో పస్తుపడి కూర్చున్నచో పోలీసువారు అటనుండి మనలను యీడ్చివేసెదరు. మనయింటిలో మనము ఉపవాసము కూర్చుండవచ్చును గాని దానివలన లాభము లేదు. అటులే యిప్పుడు సమ్మెకట్టుటగూడ నిరుపయోగము లగుచున్నవి. ఒక దేశమున కార్మికులందరును సమ్మెకట్టుట (జనరలు స్ట్రయికు) మిక్కిలి ప్రబలమైనది. దీనిని పూర్తిగా నెరవేర్చినచో వారము రోజులలో మానవజాతి అంతరించి పోవును. ముందుగా సమ్మె కట్టినవారే నశించెదరు. అందువలన దేశమునవున్న కార్మికులందరును ఒక్కసారిగా సమ్మెకట్టుటయు యేప్రదేశమునయినను వారును గూడ అనుమతించియ్యరు. బొగ్గుగనుల వంటి ఒకశాఖ పనివారందరును సమ్మెకట్టుటకు అనుమతి నిత్తురు. అరోజులలో తక్కిన శాఖల పనివారందరును వారికి సహాయము చేయుచుందురు.

మనకు ఒకరోజులో మిగిలినది ౧౭ గంటలు మాత్రమే. ఈ ౧౭ గంటలను ఫ్యాక్టరీలో నే పనిచేయవలసి యున్నచో కేవలమైనను స్వాతంత్ర్యముండదు. ౫ గంటలు మాత్రమే పనిచేయవలసి యున్నచో నాలుగు గంటలు అవకాశముండును. అప్పుడు చేతులోనున్న ధనమును దొట్టి చట్టములకు విరుద్ధములు గాని యేపనులనైనను మనము చేయవచ్చును. పుస్తకములను కొని చదువవచ్చును. నాటకశాలలకు వెళ్లవచ్చును. ఒకపూట సెలవుపెట్టి ఫుట్బాలు మాచికి వెళ్లవచ్చును. కాని పని చేయవలసిన ౫ గంటలలోను చేయవలసినపని చాల కష్టమైనదిగా నున్నచో నప్పుడు ఇంటికి వెళ్లగానే గాఢనిద్ర పట్టును. అందువలన మన మేపనిని గూడ చేయజాలము.

మనలో నూటికి ౯౦ మంది స్వాతంత్ర్యమును కోరరు గాన స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి రేడియోలలో నియ్యబడెడు ఉపన్యాసములను వినుచుందురు. వోట్లతోను ధర్మములతోను మాత్రమే మనము స్వాతంత్ర్యమును వెదల "నన్నును సంచిలో వేయుము" అని చెప్పెడియట నాటకములోని యిరుగా చేసిన సంభాషణయే చాల మంచిది. కాని మనలో చాలమందికి జీతములు చాల తక్కువగా నుండును. వారు పొదుపునను ఆ స్వల్పమొత్తమును ఇతరులకు ఇచ్చుకొనుచుందురు. అట్టివారు ధనమును కూడబెట్టుట అసంభవము. కాన ధనమును స్వాతంత్ర్యము లభించుటకు పనిరాజకీయములలో ననేకము మార్పులను కలిగించవలెను. ప్రస్తుత ఇంగ్లాండు దేశమునందలి ప్రజలలో మొత్తము మీద నెవరికిని గూడ స్వాతంత్ర్యమనగా నేమో తెలియదు. ఇదివరకు నాటకీయ యున్నను లభించియుండలేదు. కాన వారును దానిని గూర్చి ప్రయత్నములను సల్పుట మానివైరి.

స్వాతంత్ర్యమున మన పూర్వులు ... యని పలచెడివారు గాన మనముగూడ నెట్లు స్వప్నము లటులనే పిలచవలెను. ఎక్కువ ... యును, వానిని సమర్థించుటకు యెక్కువ ... కొనవలెనని ప్రజలెను. కష్టపడి పని చేసి దానిని గడించవలెను.

ప్రియమున దేశమున నెలకొనిన ప్రజా పరిపాలన మొదటిదినను "మాయు ప్రజాపతియా" అను నాటకము పాడుట మానవేయవలెను. ... [illegible]

[illegible]యుండును గాని, తాను పోలీసువారికి దొరకకుండ తప్పించుకొనుచు సుఖముతో జీవింపగోరుచుండును.

మన కర్తకముగు తీరుబడియును ధనమును లభించుననుకొందము. అప్పుడు మనమేమి చేయవలెను! సోమరిపోతులను నైతాను వశపరుచుకొని వారిచేత చెడ్డపనులను చేయించును అని చిన్నప్పుడు నాకు బోధించిరి. బీదవారిలో అనేకులుగా ధనవంతులైనవారు కొందరు, అతి శీఘ్రకాలములోనే సౌఖ్యమును, ఆరోగ్యమును, చివరకు ప్రాణములను గూడ పోగొట్టుకొనుటనే నెరుగుదును. వారు ప్రతిరోజును పందెమును, త్రాగి మట్టలను కొల్చుటను అదుపుగా ప్రవర్తనమును ఎటుకవిధమును త్రాగుచుండిరా అని ప్రజ లనుకొనుటకు వీలగునట్లు వారు ప్రవర్తించిరి. తీరుబడిలో నెట్లు నడుచుకొనవలెనో మనము నేర్చుకొనియుండనిచో దానిని తెల్సుకొనుట మిక్కిలి కష్టము. కావున మీరందరును దీనినిగూర్చి ఆలోచింపుడు. మీ మాటప్రకారము జరుగునెడల మీరు రోజుకు ౯ గంటలవంతున పనిచేసి ౪౫-వ యేట పూర్తి పెంషనుమీద పని మానివేయగోరెదరా? లేక రోజుకు నాలుగు గంటలవంతున పనిచేయుచు ౭౦-వ యేడు వచ్చువరకును పనిచేయగోరెదరా? దీనినిగూర్చి మీ భార్యలతో మాట్లాడుడు గాని నాకు వ్రాయుడుడు."

సుప్రసిద్ధమైన
ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

ఆంధ్రులకు
౨౦ లక్షల నిజాం రాష్ట్రాంధ్రుల అభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనము? గోలకొండ పత్రికా పోషణము

గోలకొండపత్రిక

వర్తకులకు
నిజామురాష్ట్రములోని జిల్లాలలోని ఆంధ్రులలో మీ వర్తకాభివృద్ధికి సాధనము? గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనము

సంపుటము 10 | ఆగస్టు 22 వ తేది 1935 సం॥ గురువారము | సంచిక 30

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలవారేమి చేయగోరెదరు?

మొదటిపుట తరువాయి ☞

బానిసత్వమునకు కట్టుబాటు నేర్పరచెదరు

నీగ్రోలను బానిసలుగా నుంచుకొని, వారిచేత పని చేయించి, వారిని పోషించుటకగు వ్యయముకంటె జీతములిచ్చి పని చేయించుటవలననే తక్కువ వ్యయమగు నెడల నిట్టి బానిసత్వమునే మనము స్వార్థపరత్వము వలన స్వలాభముకొరకే తొలగించెదము గాని, మేము నీగ్రోలకు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చితిమని ప్రగల్భోక్తులను పలికెదము.

మనుష్యుడు ప్రకృతికి బానిసగా నుండుటలోను మరియొక మనుష్యునకు బానిసగా నుండుటలోను చాల భేదమున్నది. అది సహజమైనది. ప్రకృతి తన బానిసలను చాల దయతో చూచును. మనము తినునట్లును, త్రాగునట్లును ఆకలి దప్పులు కల్పించినపుడు, తినుబండారములను, త్రాగు వస్తువులను మనకు చాల ఆనందము కలుగునట్లు గూడ చేయును. గాన మనము మేలుగా నున్నప్పుడు అన్నము మితిమీరి తినుచును త్రాగుచు నుందుము. మనము నిద్రపోవలెను. లేనిచో మనకు పిచ్చి యెత్తును. నిద్రవలన మనకు చాల సౌఖ్యము కలుగును. గాన మనము నుదయమున నిద్ర లేచుట మనకు చాల కష్టముగానే యుండును. పడుచువారికి గృహములు కుటుంబములును చాల సౌఖ్యముగా నుండును గాన, వారు వివాహములు చేసుకొని తమ స్వప్నములను సిద్ధింపజేసికొనుటకై గృహనిర్మాణసంఘములలో చేరెదరు.

మన సహజవాంఛలు బానిసత్వమేయైనను మనము వాటిని నిరసింపకపోవుటయే గాక, వాటిని నెరవేర్చుటవలన అధికమైన ఆనందమును గూడ పడయుచున్నాము. వాటిని పొగడుచు మనము శ్లోకప్రధానములగు పాటలను వ్రాసి పాడుచుందుము. "గృహము ప్రియమైన గృహము" అను పాటను పాడుటవలననే ఒక దేశ[illegible] ప్రజలవలన తనకు కావలసిన ఆహారమును అధికముగా సంపాదించుకొనగలుగును.

ఒక మనుష్యుడు మరియొక మనుష్యునకు బానిసగా నుండుటవలన, బానిసగా నున్న వారికి దారుణమైన దుఃఖము కలుగునే కాని లేశమైనను ఆనందము కలుగదు. దాని శరీరము నాత్మయును గూడ ద్వేషించుచునే యుండును. దీనిని కవులు వర్ణించరు. ఒకడు మరియొకనికి యజమానిగా నుండగూడదనియే వారు ప్రకటించెదరు.

యూరపుల గొప్పప్రవక్తలలో కడపటివాడగు [illegible] అనునతడు, బానిసత్వమును తీవ్రముగా నిరసించుచు, ఒక మనుష్యుడు మరియొక మనుష్యుని బానిసగా నుంచుకొనగూడదని చట్టము చేసినంతగా బానిసత్వము అపివేయక పోయినను నొకడు తనకు బానిసగా నున్న మరియొక మనుష్యునిపట్ల స్వార్థపరత్వమువలన చూపునట్టి క్రూరత్వమునకు మితియేయుండదు అని ధృవపరచుటకు యావజ్జీవము ప్రయత్నించుచునే యుండెను. బానిసలకును వివాహములు జరుగుచునే యుండును బానిసలు [illegible] యజమానులు యజమానుల [illegible] నేర్పరచెదరు.

ప్రతి మనుష్యుడును తనపనిని స్వయముగా చేసికొనవలెనే గాని యితరులచేత చేయించగూడదను [illegible] యీ బానిసత్వమును పూర్తిగా నిర్మూలించుటకును కార్మికులకును యజమానులకును వివాదములు జరుగుచునే యుండును. [illegible] గాని [illegible] సంఘములలో నేర్పడవు అని [illegible] చెప్పెను.

బానిసలముగానున్న మనము బానిసలముగా మన్నామను విషయమును తెలుసుకొనకుండ చేయుటకు యజమానుల తెగవారు, వారి పార్లమెంటులు, పాఠశాలలు, వార్తాపత్రికలు వాటిమూలమున మిక్కిలి గట్టి ప్రచారమును సలుపుచుందురు. "మన దేశము స్వతంత్రదేశము. మన దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సమకూర్చుటకు మన పూర్వులు జానురాజుచేత మాగ్నాకార్టాలో సంతకము చేయించిరి. స్పెయినుదేశపు నౌకాదళమును ఓడించిరి. మొదటి చార్లెసురాజు తలను నరికివేసిరి. హక్కుల బిల్లును అంగీకరించునట్లు విలియంరాజును నిర్బంధించిరి. అమెరికా దేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిరి. ఈటనులో వాటర్లూ, ట్రఫాల్గరు యుద్ధములలో జయించిరి. ఇటీవల తలవని తలంపుగా జర్మనీ, ఆస్ట్రియా, రష్యా, టర్కీ దేశములలో ప్రజాప్రభుత్వముల నేర్పరచిరి." అని మనకు చిన్నప్పటినుండియు బోధించుచు నేర్పుచునే యున్నారు.

మీకు వోటింగు అధికారమున్నది. దానిని మీరు సరిగా నుపయోగించకపోవుటవలననే మీకీ కష్టములు కలుగుచున్నవి. గాన దీనికి మీరే బాధ్యులు. ఫ్యాక్టరీ చట్టములు, జీవనరక్షణములు, ఉచితవిద్య, ఉచితాహారమును నన్నియును మీ కొరకేర్పరుపబడెను. ఉచితజ్ఞుడైనవాడు ఇంతకంటె కోరదగినదేమున్నది! ధనికుల ఆదాయములో పన్నులక్రింద నాల్గవవంతు, మూడవవంతు సగభాగము గూడ వసూలు చేయుచున్నారని వారందురు. గాని బీదలకు [illegible] యిండ్లు బాడుగలక్రింద వారి వేతనములో వంతుకూలిలో సగమువంతు వ్యయపరచుటలేదా! మనము స్వతంత్రులముగా నున్నచో ప్రతిదినము పనిచేయవలసినదానికంటె రెండురెట్లు హెచ్చు కాలము మనమిప్పుడు పనిచేయుటలేదా? దీనిని గూర్చి ధనికులేమైన వ్రాసెదరా!

౧౮వ శతాబ్దమున వాల్టెయిరు, రూసో, లూంబెయిను అనువారును. 19వ శతాబ్దమున కాబెటు, షెల్లీ, కార్లు మార్క్సు, లాసెల్లీ అనువారును, 20వ శతాబ్దమున లెనిను, ట్రాట్స్కీ అనువారును యీ బానిసత్వమును నిరసించినందులకు, వారిని నాస్తికులు, వ్యభిచారులు, దుర్మతులు, దోపిడిగాండ్రు అని ధనికులు కసిదీర తిట్టుచుందురు. వారు వ్రాసిన గ్రంథములను కొనినవారికిని, అమ్మినవారికిని శిక్ష విధించుచుందురు.

వారిశిష్యులు విప్లవమును కలిగించినచో యింగ్లాండు దేశమువారు వెంటనే వారిపైని ధ్వజమెత్తెదరు. విప్లవకారులు మరల బానిసత్వపద్ధతిని నెలకొల్పునట్లు వారిని నిర్బంధించుటలో తమకు సహాయము చేయునిమిత్తము యితర దొరతనములకుగూడ ధనమునిచ్చెదరు. వాటర్లూలో ధనికులపక్షమునకు విజయము కలుగుటచే అది బ్రిటిషుస్వాతంత్ర్యమునకు మరియొక విజయమని ప్రకటించిరి. ఈ యుద్ధమున బీదలపక్షమునకు పరాజయము కలిగినందుకు బైరను ప్రభువు చింతించినట్లుగా బ్రిటనుదేశమునందలి కార్మికులందరును గూడ చింతింపవలసియుండగా, వారట్లు చేయక యిది నిజముగా బ్రిటిషు స్వాతంత్ర్యమునకు విజయమే యని నమ్మి, అధికోత్సాహముతో విజయధ్వనుల నొనరింపసాగిరి.

1922 లో రష్యాలో విప్లవపక్షమువారికి విజయము కలిగినది. అంతటితో పోరాటమాగిపోయినది. కాని రష్యాసోవియటురాజ్యాంగము మొదటిసారిగ [illegible] రాజ్యముగా నేర్పడుచుండ మన రష్యావిప్లవపక్షమువారిని తిట్టుచునే యుండిరి. వారిపైని నిందలను మోపుచు, అసత్యవార్తలను ప్రకటించుచునే యుండిరి. విప్లవపక్షనాయకులు ప్రపంచమునందు మిక్కిలి భయంకరులైన ద్రోహులనియు, నిరంకుశులనియు మనరాజనీతిజ్ఞులు అనేక సంవత్సరములనుండి వారిని కసిదీర తిట్టుచునే యుండినను, యిప్పుడు వారినే మీరు విందుభోజనమునకు పిలువవలసి వచ్చినది. ఇది మంచిపనియే.

బానిసలుగానున్న తరగతివారిని మోసపుచ్చుటకే యీ కపటనాటకమంతయును యేర్పాటు చేయబడెను గాని యజమానులతరగతియే యీ మోసమునందు పూర్తిగా తగుల్కొనును. ధనవంతులబిడ్డలు మొదట ప్రారంభపాఠశాలలలోను తరువాత ఉన్నతపాఠశాలలలోను, పిమ్మట విశ్వవిద్యాలయములలోను చదివెదరు గాన వీటిలో నేర్పబడుచున్నట్టియు, అసత్యములతో నిండియున్నట్టియు చరిత్రలు, రాజకీయశాస్త్రములు మున్నగువాటి నన్నిటిని వీరే యెక్కువగా వశగతము చేసుకొందురు, గాని కార్మికుల బిడ్డలకట్టి అవకాశము లేనియుండెను. "మీరు గొప్పవారిబిడ్డలు. ఇతరులకంటె మీరు చాల గొప్పవారు. బీదవారు మీ బూట్లను శుభ్రపరచెదరు. మీ సామానులను మోసెదరు. వారు కష్టపడి పనిచేసి మీకు అధికమగు నాదాయము వచ్చునట్లు చేసెదరు" అని గూడ ధనికుల బిడ్డలకు నేర్పెదరు. వారు వీటినన్నిటిని పూర్తిగా నమ్మెదరు. "ఇపుడున్న ప్రభుత్వపద్ధతివలననే తమకిట్టి ఉన్నతస్థితి లభించినది. తమ ప్రజ్ఞకు తగిన గౌరవమునే కోరెదరు గాన నిది చాల శ్రేష్ఠమైన పద్ధతియే యగును. గాన దీనిని కాపాడుటకు ప్రాణముల నర్పింపవలసివచ్చినను గూడ వెనుదీయగూడదు" అని ధనికుల బిడ్డలు మొదటినుండియును గూడ నిశ్చితాభిప్రాయులగుదురు. మనదేశమున మన్న ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు నివసించుటకు తగిన యిండ్లు లేవు. వారికూలి వారిపొట్టకును బట్టకును సరిపోవుటలేదు. ధనికులు వారిని నీచముగా చూచెదరు. వారికి దినభత్తెము నిచ్చెదరు. వారు వీరిని బహిష్కరించెదరు గాన బీదవారికి యీ పద్ధతిపైనెట్టి గౌరవభావమును కలుగజాలదు. పరిస్థితులు కేవలము విరుద్ధముగా నుండగా వారెట్లు నమ్మగలుగుదురు! ప్రస్తుతము ఆర్థికదుస్థితి మరింత అధ్వాన్నముగా నుండుటచే బీదవారు కట్టుబాటునంతను పూర్తిగా ధ్వంసమొనరించునట్టి స్థితిగూడ నపుడపుడు కలుగుచుండును. అట్టి స్థితిలో వీరు బారిదోపిడీ దొంగలుగా నేర్పడకుండ వీరిని కూడగట్టుకొనినచో వీరి సహాయముతో నొక సామ్రాజ్యము నేర్పరుచుటకు తగిన ధైర్యసాహసములును, ధీశక్తియును, బాహుబలమును ఉత్సాహమును గల నెపోలియనువంటి మహాసేనాని యొకడు బయలుదేరవలెను. చక్రవర్తికి జయ అని మమ్మారు నోరు పగులునట్లరచుచుండును ఈ బానిసలు వారి స్వాతంత్ర్యమును గురించి బ్రిటనులోగాని అమెరికాలోగాని వోటింగు పత్రముపైని క్రాసు గుర్తునుగూడ పెట్టెదరు.

ఇంతవరకును నేను స్పష్టములును, సహజములును, చరిత్రాత్మకములునగు విషయములను మాత్రమే తెలిపితిని. వీటినిట్టి నేను అభిప్రాయములను వెల్లడించినచో వాదప్రతివాదములకవకాశమేర్పడును. [illegible] జవాబు చెప్పదగిన స్థితిలో లేనప్పుడు నేనీవాదమునకు సిద్ధపడగూడదు. రేడియోలో మాటలాడుటలో నిట్టి వివాదాస్పదములైన విషయములను గూర్చి నేనెన్నడును మాటలాడను. మీరే వీటినిట్టి అభిప్రాయములను నిర్ణయించుకొనవలెనని గూడ నేనను. నేనటులనినచో మీలో ధీమంతులుగానివారికి చాల విపరీతములైన అభిప్రాయములు గూడ కలుగవచ్చును. నీవు బానిసవని పిలువబడుట కెవ్వడును గూడ నంగీకరింపడు. కాని అందువలన బానిసత్వము చెడ్డపద్ధతియని నిర్ణయించ వీలులేదు.

"ప్రజలు అధికారుల అజ్ఞలను విధేయతతో నెరవేర్పకున్నచో యేప్రభుత్వమును సాగదు. ఏదేశమునను శాంతిక్రమము నేర్పడదు. ప్రజలు అధికారుల అజ్ఞలను సరిగా నెరవేర్చుటకు అధికారులకు కొంత ప్రత్యేకత యుండవలెను. అందులకు వారికి ఉద్యోగలాంఛనములగు అందమైన దుస్తులు, పతకములు, గౌనులు, యూనిఫారములు, మాటలాడుటలో కొంత దర్జాయునివన్నియును వుండవలెను. వారు యెచ్చటికైన వెళ్లవలసివచ్చినప్పుడు ఫస్టుక్లాసు రైలుబండ్లలోను చాల ఖరీదుగల మోటారుకారులలోను అతిశ్రేష్ఠములైన గుఱ్ఱముల మీదను యెక్కి వెళ్లవలెనే గాని కాలినడకను వెళ్లగూడదు. వారి బట్టలను జోళ్లను శుభ్రపరచుట మున్నగు పనులను చేయుటకు నౌకరులుండవలెను. వీరెవరును వారు స్వయముగా నే పనిచేయగూడదు. అధికారి గంటకొట్టిన నిమిషమున నౌకరు హాజరయి అతని యాజ్ఞలను నిమిషములోపల నెరవేర్చుచుండవలెను." అని అరిస్టోటలు మొదలైన విఖ్యాతపురుషులే చెప్పియున్నారు. ఇవన్నియును నెరవేరవలెననిన యీ అధికారులు చాల ధనవంతులుగా నుండవలెను. వారిని చూడగానే వారు దైవాంశసంభూతులను భావము సామాన్యప్రజలలో కలుగవలెను. సామాన్యప్రజలను అజ్ఞానులైన విగ్రహారాధకుల స్థితిలో నుండునట్లు అధికారులు చేయవలెను. లేనిచో వారు అధికారుల అజ్ఞలను విధేయతతో నెరవేర్పరు. శాసనములకు బద్ధులై యుండరు అని గూడ కొందరనిరి. ఇంగ్లాండులోని వోటరులలో ౧౦౦ కి ౯౦ మంది కార్మికులేగాని కార్మికులకు వోటుచేయుటకు వారిలో చాలమంది అంగీకరించరు. తొలిసారి స్త్రీలకు వోటింగు అధికారము లిచ్చినప్పుడు యీ హక్కును బడయుటకొరకు అనేక సంవత్సరములపాటు మిక్కిలి కష్టపడి పనిచేసిన స్త్రీలకెవ్వరికిని వారు వోట్లు నియ్యలేదు. అసమానసౌందర్యవతియును మిక్కిలి ధనవంతురాలును [illegible] బడసినదియునగు నొక్క ధనికురాలిని మాత్రమే స్త్రీలు యెన్నుకొనిరి.

ఇది మానవస్వభావము, దీని నెవరును మార్చలేరు అని కొందరందురు. అతిబాల్యదశలోనే ప్రయత్నించినచో మానవస్వభావమును మార్చుట మిక్కిలి సులభము. బానిసజాతుల విగ్రహారాధనపరత్వమును, యజమానుల అహంభావమును గూడ విద్యవలననే కలిగినవి. ఇవిరెండును గూడ కృత్రిమ నిర్మాణములే. శిశువులు ఉయ్యాలలలో నున్నప్పటి నుండియును గూడ అట్టి ప్రచారము జరుగుచున్నది. ఈ విద్యావిధానమును ప్రచారమును మార్చివేసి సరియైనవాటి నేర్పరచినచో విగ్రహారాధనపరత్వమును అహంభావమును గూడ తొలగును అని మరికొందరందురు.

[illegible]

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy.